CANDRAKĪRTI'S PAÑCASKANDHAPRAKARAṆA

I. Tibetan Text

BY

CHR. LINDTNER

University of Copenhagen

On the following pages I present a critical edition of the Tibetan version of Candrakīrti's *Pañcaskandhaprakaraṇa*—a treatise on Abhidharma from the Mādhyamika point of view—remarkable for its lucid and systematic handling of a subject-matter, which may be somewhat abstruse, but not unworthy of interest, I presume, beyond that of the specialist in the history and languages of Buddhism. For this reason I intend to add, in a future issue of the present journal, an annotated translation, Sanskrit fragments, etc., and a critical analysis of the text.

1) *The author—his other works and his date.*

Candrakīrti, the Buddhist *ācārya*, hardly requires an introduction. Of his life next to nothing is known: Indian sources tell us nothing,¹ Tibetan historians merely transmit incredible legends, whereas Chinese sources, as far as I know, do not even know his name. His fame solely rests on a vast literary output: partly *a*) commentaries on the fundamental works of the founders of his school, Nāgārjuna and his pupil Āryadeva, partly *b*) on the composition of independent expository works on the Mādhyamika system.

¹ But he is often simply referred to or quoted as an authority by authors such as Bhavya, Avalokitavrata, Jayānanda, Prajñākaramati and Atiśa. — For some of the ancient accounts of Candrakīrti cf. recently Dhivasekera, J. (Ed.) (1977): *Encyclopaedia of Buddhism*, III, pp. 649–655. Colombo.

a) Four commentaries are extant:—²

- 1) *Prasannapadā Madhyamakavṛtti* or PMV.³
- 2) *Śūnyatāsaptativṛtti* or ŚSV.⁴
- 3) *Yuktiṣaṣṭikāvṛtti* or YSV.⁵
- 4) *Catuḥśatakaṭikā* or CST.⁶

b) His independent works are:—

- 1) *Triśaraṇasaptati* or TSS.⁷

² My references to Tibetan are, for practical reasons, usually to Suzuki, D. T. (Ed.) (1955–61): *The Tibetan Tripitaka. Peking edition*. Repr. under the supervision of the Otani University, Kyoto. 1–168. Tokyo-Kyoto: Tibetan Tripitaka Research Institute. — I regret that a recently announced reprint of the Derge edition by Hayashima, K. *et al.* (1977): *The Tibetan Tripitaka, Sde dge edition*, preserved at the Faculty of Letters, University of Tokyo. Tokyo, was not available to me.

³ Sanskrit, La Vallée Poussin, L. de (1903–13): *Mūlamadhyamakakārikās (Mādhyamikasūtras) de Nāgārjuna, avec le Prasannapadā, commentaire de Candrakīrti*. Bibliotheca Buddhica, IV. St-Petersbourg. — For the Tibetan translation and modern renderings *vide* May, J. (1959): *Candrakīrti, Prasannapadā Madhyamakavṛtti*. Douze chapitres traduits du sanscrit et du tibétain, accompagnés d'une introduction, de notes de d'une édition critique de la version tibétaine. Collection Jean Przyluski, Tome II. Adrien-Maisonneuve. Paris. — To *Prasannapadā* belong fourteen verses (*śārdulavikrīḍita*) published by de Jong, J. W. (1963): *La Madhyamakaśāstrastuti de Candrakīrti. Oriens Extremus*, IX, pp. 47–56. — The unedited Tibetan texts of chapters I, V, X, XII–XVII and XXV of *Prasannapadā* are to be found: Tibetan Tripitaka, Peking edition (=TP), No. 5260, 'a fol. 1–225b. Narthang edition (=TN), No. 3251, 'a fol. 1–227a. Derge edition (=TD), No. 3860, 'a fol. 1–200a. (I wish to thank my friend Tarab Tulku Losang at The Royal Library in Copenhagen, for checking some of these Tibetan references).

⁴ Sanskrit text perhaps still extant, *cf.* Roerich, G. N. (1949): *The Blue Annals*, I, p. 342. Calcutta. — Tibetan text: TP, No. 5268, Ya fol. 305b–381b. TN, No. 3259, Ya fol. 295a–375b. TD, No. 3867, Ya fol. 267a–336b.

⁵ Only a few lines of the Sanskrit text are preserved, *vide* Gokhale, V. V. (1958): *The Vedānta-Philosophy described by Bhavya in his Madhyamakahrdaya. Indo-Iranian Journal*, II, p. 165, n. 1. — Tibetan text: TP, No. 5265, Ya fol. 1–33b. TN, No. 3256, Ya fol. 1–34b. TD, No. 3864, Ya 1–30b. — For a Danish translation of *Yuktiṣaṣṭikā* according to Candrakīrti's commentary and the twelve verses extant in Sanskrit, *vide* my: *Nāgārjuna: Juvelkæden og andre Skrifter*, København, 1979.

⁶ Sanskrit text partially extant, *vide* Shāstrī, H. P. (1914): *Catuḥśatikā by Ārya Deva*. Memoirs of the Asiatic Society of Bengal, III, No. 8, pp. 449–514. Calcutta. — *Cf.* also May, J. (1959), p. 26. — Tibetan text: TP, No. 5266, Ya fol. 33b–273b. TN, No. 3257, Ya fol. 34b–264a. TD, No. 3864, Ya 30b–239a.

⁷ Six verses are, as far as I know, extant in Sanskrit: v. 12–13 are identical

- 2) *Madhyamakāvatāra* or MĀ.⁸
- 3) *Madhyamakāvatārabhāṣya* or MĀBh.⁹
- 4) *Madhyamakaprajñāvatāra* or MPĀ.¹⁰

Apart from these only the *Pañcaskandhaprakaraṇa* or PSP¹¹ is transmitted under his name.¹²

Clues for settling a relative chronology in Candrakīrti's authorship are few: MĀ is quoted once in his CŚT¹³ and mentioned

with *Mūlamadhyamakakārikās*, XV, 1–2; v. 33 is quoted by Haribhadra, *Abhisamayālaṅkāra* (Ed. Wogihara) p. 8–9; v. 45–47 quoted, *ibidem*, p. 134 also without mention of source. — For the Tibetan text (of which a critical edition is in preparation, refer also to my forthcoming edition and translation of Bhavya's *Madhyamakaratnapradīpa*): TP, No. 5366, *Khi fol.* 291a–295a. TN, No. 3357, *Khi fol.* 279b–282b. TD, No. 3971, *Gi fol.* 251a–253b. Also TP, No. 5478, *Gi fol.* 242a–245a. TN, No. 3469, *Gi fol.* 230b–233b. TD, No. 4569, *Gi fol.* 251a–253b.

⁸ Tibetan text published by La Vallée Poussin, L. de (1907–12): *Madhyamakāvatāra par Candrakīrti*. Bibliotheca Buddhica, IX. St-Petersbourg. — A partial French translation by La Vallée Poussin (1907, 1910, 1911): *Madhyamakāvatāra*. Introduction au Traité du Milieu de l'Ācārya Candrakīrti. *Muséon*, VIII, pp. 249–317; XI, pp. 271–358; XII, pp. 235–328. Louvain.-Sanskrit fragments from MĀ given by La Vallée Poussin in his notes. MĀ, VI, 145 also quoted (without indication of source) in Kværne, P. (1977): *An Anthology of Buddhist Tantric Songs*. Det Norske Videnskabs-Akademi. II. Hist.-Filos. Klasse Skrifter. Ny Serie No. 14, p. 72. Universitetsforlaget. Oslo-Bergen-Tromsø. — Tibetan text: TP, No. 5261, 'a *fol.* 225b–245a. TN, No. 3252, 'a *fol.* 227a–246b. TD *omittit*. Also TB, No. 5262, 'a *fol.* 245a–264b. TN, No. 3253, 'a *fol.* 246b–266a. TD, No. 3861, 'a *fol.* 201b–219a.

⁹ Published with MĀ by La Vallée Poussin, *vide* note 8. Also translated by the same scholar, *vide ibidem*. Tibetan text: TP, No. 5263, 'a *fol.* 264b–411b. TN, No. 3254, 'a *fol.* 266a–415a. TD, No. 3862, 'a *fol.* 220b–348a.

¹⁰ Only Tibetan known to me: TP, No. 5264, 'a *fol.* 411b–412a. TN, No. 3255, 'a *fol.* 415a–416a. TD, No. 3863, 'a *fol.* 348b–349b.

¹¹ Sanskrit fragments, *vide* my annotated English translation. Tibetan text: TP, No. 5267, *Ya fol.* 273b–305b. TN, No. 3258, *Ya fol.* 264a–295a. TD, No. 3866, *Ya fol.* 239b–266b.

¹² To be sure, a few Tantric works are also—quite wrongly, to judge from the total lack of internal and external criteria—transmitted under Candrakīrti's name. The most important of these, *Pradīpoddhyotana*, is extant in Sanskrit MS, extracts from which are given, *passim*, by Wayman, A. (1977): *Yoga of the Guhyasamāja-tantra*. Delhi. — Some brief quotations, allegedly from Candrakīrti, are given in the *Madhyamakaratnapradīpa* (*vide supra*, note 7), but are not to be found in any of his above-mentioned works.

¹³ MĀ, VI, 80 quoted CŚT, TP, No. 5266, *Ya fol.* 63a. This verse is often quoted in later literature: *Subhāṣitasamgraha* (Ed. Bendall) *fol.* 28; *Bodhicaryāvatāra-pañjikā* (Ed. La Vallée Poussin) p. 372; Atiśa's *Satyadvayāvatāra*, TP, No. 5380,

twenty times in his PMV.¹⁴ Hence the two main commentaries—assuming that the references have not been inserted later—must be of a later date than his MĀ and, presumably, MĀBh. The standard commentaries on *Yuktiṣaṣṭikā* and *Śūnyatāsaptati*—the latter, on the whole, more free and significant than the former—afford no decisive clues. The remaining works, clearly less mature, are most probably previous to the others.¹⁵

More important is Candrakīrti's date.¹⁶ His *terminus post quem* is provided by the fact that his MĀBh¹⁷ and CŚT¹⁸ refer to Dharmapāla, whose date, I think, we may now take for granted: c. 530–561.¹⁹ The *terminus ante quem* is given with the quotations from MĀ, TSS and PSP in Bhavya's, or Bhāvaviveka's *Madhyamakaratanapradīpa*,²⁰ not written later than 570.²¹ So, in short,

Gi fol. 7b; *Madhyamakaratanapradīpa*, TP, No. 5254, Tsha fol. 328a. Cf. also the interesting discussion about *satyadvaya* in Avalokitavrate, *Prajñāpradīpaṭīkā*, TP, No. 5259, Wa fol. 19a.

¹⁴ Vide *Prasannapadā* (Ed. La Vallée Poussin, vide note 3, *supra*), pp. 2, 13, 36, 54, 61, 65, 79, 80, 190, 214, 336, 340, 342, 344, 352, 357, 434, 493, 494 and 578. Cf. Yamaguchi, S. (1974): *Index to the Prasannapadā Madhyamakavṛtti*. Part One: Sanskrit-Tibetan. Part Two: Tibetan-Sanskrit. Heirakuji-Shoten, Kyoto.

¹⁵ PSP, TSS and MĀ are also the only works quoted by Bhavya (c. 570 AD), cf. note 20.

¹⁶ Seventh century according to Frauwallner, E. (1969): *Die Philosophie des Buddhismus*. Philosophische Studentexte. Texte der Indischen Philosophie, II. p. 241. Berlin. — This is too late, cf. note 20.

¹⁷ MĀBh (Ed. La Vallée Poussin) p. 407. (Not *Dharmarakṣita as given in LVP's index, p. 426).

¹⁸ CŚT, TP, No. 5266, Ya fol. 34a refers to bhadanta Dharmapāla (btsun chos skyon) as a commentator on Āryadeva's *Catuhṣataka*. This commentary, which is also mentioned by Avalokitavrate, *Prajñāpradīpaṭīkā*, TP, No. 5259, Wa fol. 55a is, as known, only extant in Chinese: *Ta ch'êng kuang po lun shih lun*. Taishō, XXX, No. 1571.

¹⁹ Vide Frauwallner, E. (1961): Landmarks in the History of Indian Logic. *Wiener Zeitschrift für die Kunde Süd- und Ostasiens*, V, pp. 132–134.

²⁰ The quotation from PSP occurs TP, No. 5254, Tsha fol. 351b–352a: dños po ni gñis te/ 'byuñ ba dañ/ 'byuñ ba las gyur pa'o// gzugs can ma yin pa'i chos ni gñis te/ 'dus byas dañ/ 'dus ma byas so// 'dus byas kyi chos ni gsum te/ sems dañ/ sems las byuñ ba dañ ldan pa ma yin pa'o// 'dus ma byas kyi chos ni bñi ste/ so sor brtags pa'i 'gog pa dañ/ so sor brtags pa ma yin pa dañ/ nam mkha' dañ/ chos rnam kyi de bñin fiid do// — Cf. PSP, TP, No. 5267, Ya fol. 286a. TN, No. 3258, Ya fol. 275b and notes, (*infra* p. 19, 8–16).

²¹ Cf. Kajiyama, Y. (1968–69): Bhāvaviveka, Sthiramati and Dharmapāla.

Candrakīrti must have composed MĀ (MĀBh), TSS and PSP before 570, but later than, say, 550. Let us then suggest his *vixit* as c. 530–600, as a plausible working hypothesis.

2) *Pañcaskandhaprakaraṇa* — its authenticity.

Which a) external and b) internal criteria can be adduced to justify the attribution of PSP to Candrakīrti?²²—I am aware of these:

a) External criteria:—

- 1) The colophon of the Tibetan translation (all recensions) mention Candrakīrti (Zla ba grags pa) as the author.
- 2) The quotation, with mention of the author's name, in *Madhyamakaratnapradīpa*.²³
- 3) A list of Candrakīrti's works in Atiśa's *Bodhimārga[pra]-dīpapañjikā*.²⁴
- 4) A quotation from PSP, without mention of its source, in Jayānanda's *Madhyamakāvatāraṭīkā*.²⁵
- 5) In the final verse of PSP the author calls himself Candrakīrti.

Wiener Zeitschrift für die Kunde Süd- und Ostasiens, XII–XIII, pp. 193–203. — *Vide* also introduction to the planned edition of *Madhyamakaratnapradīpa*.

²² I would not dilate upon the question of authenticity had it not been that some Tibetan authors occasionally dispute it.

²³ Cf. note 20.

²⁴ TP, No. 5344, Ki fol. 324a: slob dpon zla ba grags kyis/ dbu ma la 'jug pa dañ/ rigs pa drug cu pa'i 'grel pa dañ/ dbu ma'i phuñ po'i lha pa dañ/ tshig don gsal ba la sogs pa mdzad do// — Note that Bhavya (*Madhyamakaratnapradīpa*, TP, No. 5254, Tsha fol. 335b) also speaks of Candrakīrti's *Madhyamaka-Pañcaskandhaka* (dbu ma phuñ po lha pa), presumably to distinguish it from the *Pañcaskandhaka* of Vasubandhu.

²⁵ TP, No. 5271, Ra fol. 49a:

/'dod pa'i rnam pa drug pa dañ//dgu pa'i yañ dag zad pa yis/
/lan cig phyir ni 'oñ ba dañ//phyir mi 'oñ ba'i gañ zag 'gyur/
/srid rtse'i tha mar zad pa yis//dgra bcom de rnams lam la gnas/
/de yi sbyor ba la gnas bzī//de la žugs pa žes ni brjod/
/dgra bcom mi slob gžan bdun slob//zad po slob pa yin pas so/

— *Vide* PSP, TP, No. 5267, Ya fol. 299a. TN, No. 3258, Ya fol. 288b, (*infra* p. 40, 3–7).

b) Internal criteria:—

1) Numerous quotations, several of which are not known to me from other sources, in common with PMV, ŚSV, YŚV, CŚT and MĀBh. — I shall treat these in detail in the notes to the translation.

2) No one acquainted with Candrakīrti's clear (*prasanna*, in fact) and vigorous prose can fail to recognize the same style in the PSP, even in, or perhaps, especially in the garb of a Tibetan translation.

3) The doctrinal standpoint, particularly noticeable in the long and fundamental paragraph on *prajñā*, is exactly the same as that of Candrakīrti's other works.

So, summing up the evidence, I see no reason to dispute that the PSP is a work from the hand of Candrakīrti.

3) *The Tibetan text and its translators.*

The scope of the present recension is to establish the version as I consider it to have left the hands of its two translators, Dīpaṃkaraśrījñāna (or Atiśa, 980–1056) and Lo Tshul khrims rgyal ba, otherwise known for his co-work in translating Bhavya's *Madhyamakahṛdayakārikā* with its commentary *Tarkajvālā* and other works.²⁶ The mistakes due to subsequent copying—before or after the archetype of the *printed* editions in *Ža lu*²⁷—must be expurgated. For this purpose I employ the two editions of the Tibetan Tanjur (*bsTan 'gyur*) available in Copenhagen: Peking²⁸ and Narthang (*sNar than*). Since I found that a collation of P

²⁶ Vide recently Chattopadhyaya, A. *et al.* (1972): *Catalogue of Indian (Buddhist) Texts in Tibetan translation*. Indo-Tibetan Studies. Calcutta.

²⁷ About the *Ža lu* edition and the other recensions *vide* Vogel, C. (1965): *Vāgbhaṭa's Aṣṭāṅgahṛdayasaṃhita*. Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes, XXXVII,2, pp. 24–33. Wiesbaden.

²⁸ Referred to *supra*, note 2. — Numerous mistakes shared by N and P point to a common source. P occasionally preserves more genuine variants than N, which shows it to be (partially) independent of N. — To remove all doubts about the (partial) independence of P against N in general—a fact which is not always clearly recognized—one may refer to a list of Indian names present in the P edition of *Madhyamakarathnapradīpa* (TP, No. 5254, Tsha fol. 330b) but absent in the N edition (TN, No. 3245, Tsha fol. 304a). (See my edition for details). — Not all

and N in the present case proved to provide a sufficient foundation for a critical edition I have not consulted the two other editions: Derge (*sDe dge*)—available in Oslo or Berlin—and Chone (*Co ne*), which is entirely dependent upon Derge and thus valueless *qua* witness.²⁹ Apart from that, an indispensable aid in establishing our text has been rendered by parallel passages in cognate works on Abhidharma, especially Vasubandhu's *Abhidharmakośabhāṣya* and *Skandhila's *Abhidharmāvatāra*, as also from corresponding passages in Candrakīrti's other works.

Obviously the work of the translators is not necessarily expressive of the actual intention of the author of the basic text. But in the present case—apart from a few dubious instances to be signalled in the notes—I suspect the translators may be credited with having given an exact and also fluent rendering of the lost Sanskrit text of PSP.

Punctuation in Tibetan xylographs is, as known, often unpredictable—in some texts more than in others. Though one may chose to normalize it according to the rules of modern Tibetan grammarians or to statistical norms of usage,³⁰ I have chosen to preserve several “irregularities”, as these occasionally seem to indicate “pause-commas”, so to speak. On the other hand I have not hesitated to divide the text into paragraphs, etc., with the sole aim of facilitating its study.

4) *Synopsis of the Pañcaskandhaprakaraṇa.*

I. PAÑCA-SKANDHA

I. RŪPA-SKANDHA

1. *mahābhūta* (prthivī, ap, tejaḥ, vāyu)
2. *bhautika*
 1. indriya (cakṣuḥ, śrotra, ghrāṇa, jihvā, kāya)
 2. artha (rūpa, śabda, gandha, rasa, spraṣṭavya)
 3. avijñapti

the *variae lectiones* of N given in the *apparatus* to PSP are genuine variants. Some are simply, as known, the result of poor quality of paper used for printing.

²⁹ Cf. Vogel (1965), p. 33.

³⁰ On this subject, *vide* Hahn, M. (1974): *Candragomins Lokānandanāṭaka*. Asiatische Forschungen, Band 39. pp. 30–31. Wiesbaden.

II. VEDANĀ-SKANDHA

III. SAṂJÑĀ-SKANDHA

IV. SAṂSKĀRA-SKANDHA

1. *cittasamprayukta*—

1. cetanā 2. sparśa 3. manaskāra 4. chanda 5. adhi-
mukti 6. śraddhā 7. vīrya 8. smṛti 9. samādhi 10. prajñā
11. vitarka 12. vicāra 13. pramāda 14. apramāda
15. nirvid 16. praharṣa 17. prasrabdhi 18. vihiṃsā
19. avihiṃsā 20. hrī 21. apatrāpya 22. upekṣā 23. vi-
mukti 24. kuśalamūla (1–3) 25. akuśalamūla (1–3)
26. avyākṛtamūla (1–3) 27. saṃyojana (1–9) 28. ban-
dhana (1–3) 29. anuśaya (1–6) 30. upakleśa (1–6)
31. paryavasthāna (1–10) 32. āsrava (1–3) 33. ogha (1–4)
34. yoga (1–4) 35. upādāna (1–4) 36. grantha (1–4)
37. nivarana (1–5) 38. jñāna (1–10) 39. kṣānti (1–8).

2. *cittaviprayukta*—

1. prāpti 2. aprāpti 3. asaṃjñīsamāpatti 4. nirodhasam-
āpatti 5. āsaṃjñika 6. jīvitendriya 7. sabhāga 8. āsraya-
pratilābha 9. vastupratilābha 10. āyatanapratilābha
11. jāti 12. jarā 13. sthiti 14. anityatā 15. nāmakāya
16. padakāya 17. vyañjanakāya 18. apratyayasāmagrī
19. pratyayasāmagrī.

V. VIJÑĀNA-SKANDHA

II. DVĀDAŚA-ĀYATANA

cakṣur-āyatana . . .

. . . dharma-āyatana.

III. AṢṬĀDAŚA-DHĀTU

cakṣur-dhātu . . .

. . . manovijñāna-dhātu.

PAÑCASKANDHAPRAKARAṆA

rgya gar skad du / pa ñca ska ndha pra ka ra ña /
 bod skad du / phuñ po lña'i rab tu byed pa /

*

/blo gros sbyaṅs pa med rnams kyi//blo yi kha ni dbye (N 264^b)
 ba'i phyir/
 /phuñ po skye mched khams rnams kyi//mdor bsdus yañ dag
 mtshan ñid brjod/

* *

de la phuñ po lña ni gzugs kyi phuñ po dañ / tshor ba'i phuñ po
 dañ/ 'du śes kyi phuñ po dañ/ 'du byed kyi phuñ po dañ/ rnam
 10 par śes pa'i phuñ (P 274^a) po'o//

skye mched bcu gñis ni/ 'di lta ste/ mig gi skye mched dañ/
 rna ba'i skye mched dañ/ sna'i skye mched dañ/ lce'i skye
 mched dañ/ lus kyi skye mched dañ/ yid kyi skye mched dañ/
 gzugs kyi skye mched dañ/ sgra'i skye mched dañ/ dri'i skye
 mched dañ/ ro'i skye mched dañ/ reg bya'i skye mched dañ/
 chos kyi skye mched ces bya'o//

khams beo brgyad ni/ 'di lta ste/ mig gi khams dañ/ gzugs kyi
 khams dañ/ mig gi rnam par śes pa'i khams dañ/ rna ba'i khams
 dañ/ sgra'i khams dañ/ rna ba'i rnam par śes pa'i khams dañ/
 20 sna'i khams dañ/ dri'i khams dañ/ sna'i rnam par śes pa'i khams
 dañ/ lce'i khams dañ/ ro'i khams dañ/ lce'i rnam par śes pa'i
 khams dañ/ lus kyi khams dañ/ reg bya'i khams dañ/ lus kyi
 rnam par śes pa'i khams dañ/ yid kyi khams dañ/ chos kyi
 khams dañ/ yid kyi rnam par śes pa'i khams śes bya'o//

* * *

I. RŪPA-SKANDHA

de la gzugs kyi phuñ po'i dbaṅ du byas nas brjod pa/ de ni mig
 dañ/ rna ba dañ/ sna dañ/ lce dañ/ lus te dbaṅ po lña dañ/ gzugs
 dañ sgra dañ dri dañ ro dañ reg bya ste yul lña dañ/ rnam par

2 ka : kã NP. 9 po dañ/'du P : po'i/'du N. 12 ba'i P : pa'i N. 19 rna ba'i
 P : rna pa' i N. 24 bya'o P : bya ba'o N.

rig byed ma yin pa zes bya ba ste rdzas bcu gcig gi bdag ñid ni
gzugs kyi phuñ po'o// de yañ rnam pa gñis su 'gyur te/ 'byuñ ba
dañ/ 'byuñ ba las gyur pa'o//

1. *mahābhūta*

de la 'byuñ ba ni chen po bži ste/ sa'i khams dañ chu'i khams
dañ/ me'i khams dañ/ rluñ gi khams zes bya ba'o//

ñe bar bzuñ (N 265^a) ba'i gzugs thams cad 'dzin pa 'am/ rañ
gi mtshan ñid 'dzin pas ni khams te/ de dag ni reg bya'i skye
mched kyi khoñs su 'dus so// reg bya'i skye mched lhag ma
10 (P 274^b) ni 'jam pa ñid la sogs pa'o//

mig la sogs pa bcu po rnams ni 'byuñ ba las gyur pa ste/ 'byuñ
ba las byuñ ba'i phyir ro// ji ltar rtsig pa la brten nas ri mo
dañ/ rtsa dañ śiñ la brten nas khyim dañ/ me loñ la brten nas
gzugs brñan dañ/ śiñ mgal la brten nas me ltar 'byuñ ba chen
po la brten nas mig la sogs pa kun tu 'byuñ ba'i phyir ñe bar
bzuñ ba'i gzugs zes brjod do//

sa'i khams ni 'thas pa ñid dañ/ mkhrañ ba ñid dañ/ sra ba
ñid de/ de'i las ni 'dzin pa'o// chu'i khams ni gser ba ñid dañ/
snum pa ñid dañ/ zu ba ñid de/ de'i las ni sdud pa'o// me'i
20 khams ni dro ba ñid de/ de yi las ni tshos pa dañ skems pa'o//
rluñ gi khams ni yañ žiñ gyo ba ste/ de'i las ni bskyed pa dañ
'phel ba'o// de la bskyed pa ni rañ gi yul dañ mñon par 'brel
pa lhag par de'i steñ du 'byuñ bar byed pa'o// 'phel ba ni yul
gžan du bar ma chad par 'byuñ bas yul gžan 'thob par byed pa'o//
'phel bar byed pa 'di ñid la rgyas pa zes gsuñs so//

'byuñ ba chen po 'di rnams ni gañ na gcig yod pa na lhag
ma yañ yod la/ gañ na lhag ma yod pa na gcig kyañ yod de phan
tshun dbyer med do// de lta bas na de dag ni phan tshun ma
bltos par med pas rañ gi ño bor grub pa med do//

30 de dag las gzugs kha cig ni dños su yod pa ñid du rañ gi dbañ
po'i rnam par šes pas rtogs so// kha cig ni 'bras bu mthoñ bas
rjes su dpag go//

de dag ni 'byuñ ba yañ yin pas 'byuñ ba chen po ste/ rgya che
ba'i nam mkha' khyab par gnas pa na 'di dag ñid chen po'o//

13 śiñ P : śir N. 16 bzuñ : gzuñ NP. 18 / om. NP; chu'i N : tshu'i P.
25 'phel P : phal N. 31 bas : ba NP.

thun moñ (N 265^b) dañ thun moñ ma yin pa'i las kyi khyad par
(P 275^a) las 'byuñ ba ñid kyi 'byuñ ba'o// de lta bas na nam
mkha' ni gzugs thams cad 'byuñ ba'i skabs 'byed pas chen po
yin yañ 'byuñ ba ni ma yin te/ 'dus ma byas pa ñid kyi phyir
ro// de bas na nam mkha' ni 'byuñ ba chen po ma yin no// de
ltar 'byuñ ba chen po rnam bśad zin to//

2. *bhautika*

1. yañ ji ltar 'byuñ ba chen po 'di dag reg bya'i skye mched kyi
bsdus pa ñid kyi 'jig rten pa'i dbaṅ po dañ dbaṅ pos so sor rtogs
10 pas mñon sum ñid yin pa ltar mig la sogs pa ni ma yin te/ dbaṅ
po'i yul las 'das pa ñid kyi na rañ gi 'bras bu rnam par śes pa
las rjes su dpag par bya ba yin pa'i phyir rjes su dpag pas rtogs
so//

ji ltar ma dañ pha la brten nas bu 'byuñ bar 'gyur ba de bzin
du mig dañ gzugs la brten nas mig gi rnam par śes pa 'byuñ ba na
de'i ma'i gnas lta bu ni mig ste/ de'i yons su 'gyur bas rnam par
śes pa'i 'gyur ba 'byuñ bar 'gyur te/ phan btags pa dañ gnod pa
byas pa dag gis gsal ba dañ mi gsal ba dag tu rjes su sgrub pas
so// de lta bas na mig gi dbaṅ po ni 'di'i rten du 'gyur bas na
20 mig gi rnam par śes pa źes de yir bstan to//

mig gi dbaṅ po 'di ni mig gi rten gyi mig gi 'bras bu'i nañ na
rgun 'brum gyi 'bras bu'i tshad tsam zi ra'i me tog lta bu ltar
med pa lpags pa dañ bas gyogs pa dañ bar gnas pa rañ gi 'bras bu
rnam par śes pa las rtogs pa ste/ de yañ 'di ltar cer re loñ rnam
kyi mig gi rten 'dra bar gnas kyañ rnam par śes pa mi 'byuñ bas
dbaṅ po med par rab tu śes so//

mig la brten pa'i rnam par śes pa yañ (P 275^b) mig dañ/ gzugs
dañ/ snañ ba dañ/ yid la byed pa'i rkyen rab tu rñed nas 'byuñ
bar 'gyur mod kyi/ thun moñ ma yin pa'i rgyus ñe bar bstan te
30 ji ltar rña bo che'i sgra (N 266^a) dañ/ nas kyi myu źes bya ba
bzin du rten de'i rnam par śes pa źes bstan to// *rab tu byed pa'i*
gzuñ dañ yañ rjes su mthun par 'gyur te/ mig gi dbaṅ po gañ źe
na/ mig gi rnam par śes pa'i rten gzugs dañ ba'o źes 'byuñ no//
mig gi rnam par śes pa 'di yi rten ni rnam pa gñis te/ lhan cig

13 so om. N. 14 ji : 'di NP. 20 yir P : yip ? N. 22 'brum gyi : 'bru'i NP.
25 kyi N : khyi P; rten : brten NP.

skyes pa'i mig dañ/ 'das pa'i yid do// de la mig la mig gi rnam
 par śes pa'i rten du brjod na yid kyis kyañ mig ces bya ba 'thob
 par 'gyur bas/ de bas na gzugs dañ ba źes smos so// de bźin du
 rna ba la sogs pa la yañ śes par bya'o// khyad par ni 'di yin te/
 rna ba'i dbaň po'i rdul phra rab ni gro ga'i mdud pa lta bur
 gnas so// sna'i dbaň po'i rdul phra rab ni mtshul pa'i nañ ltæg
 khuñ gi thad ka na mig sman gyi thur ma gśibs pa ltar gnas te/
 dbaň po dañ po gsum ni phreñ ba ltar gnas so// lce'i dbaň po'i
 rdul phra rab ni zla ba kham pa ltar gnas so// lus kyi dbaň po'i
 10 rdul phra rab ni lus bźin du gnas so//

lus kyi dbaň po'i khyad par ñid mo dañ pho'i dbaň po'o// de
 la mo'i dbaň po'i rdul phra rab ni rña bo che ma gyos pa'i
 spubs ltar gnas so// pho'i dbaň po'i rdul phra rab ni mthe bo'i
 rnam pa lta bur gnas so//

mig la sogs pa lña po 'di rnams ni rañ gi yul la ñe bar dmigs
 pa'i bdag po yin pas dbaň po źes bya'o// de lta bas na mig ni
 gzugs la ñe bar dmigs pa la lhag par dbaň byed kyi gzugs ni ma
 yin no// de bźin (P 276^a) du rna ba la sogs pa rnams la yañ rig
 par bya'o// mo ñid dañ pho ñid la dbaň byed pas mo dañ pho'i
 20 dbaň po ste/ de la mo'i ño bo ni mo'i rañ bźin dañ skad dañ
 byed pa dañ bsam pa'o// pho'i ño bo ni pho'i rañ bźin dañ
 skad dañ byed pa dañ bsam pa ste/ de dag la dbaň byed pas
 (N 266^b) mo dañ pho'i dbaň po'o//

2. de ltar dbaň po rnams bstan nas/ da ni don rnams bsad par
 bya ste/ de la mig gi rnam par śes pas rnam par śes par bya ba
 ñid ni gzugs kyi skye mched kyi rañ gi mtshan ñid do// de bźin
 du sgra la sogs pa ni rañ rañ gi dbaň po'i rnam par śes pas rnam
 par śes par bya ba ñid ni sgra la sogs pa'i skye mched kyi rañ
 gi mtshan ñid do//

30 so so'i dbye bas phye ba na gzugs kyi skye mched ni rnam pa
 gñis su 'gyur te/ kha dog dañ dbyibs so// de la kha dog ni bźi
 ste/ sñon po la sogs pa'o// gźan ni de'i bye brag go// dbyibs ni
 rnam pa brgyad de/ riñ po la sogs pa nas mi mñam pa'i bar
 du'o// gzugs kyi skye mched de ñid yañ rnam pa ñi śur brjod

5 ga'i : ba'i NP. 6 sna'i P : rna'i N. 8 lce'i P : rce'i N. 13 spubs : sbrubs NP.
 28 rnam par *om*. NP; bya ba : byed pa NP. 33 mñam pa'i N : mñan ba'i P.

par bya ste/ 'di lta ste sñon po dañ/ ser po dañ/ dmar po dañ/
 dkar po dañ/ riñ po dañ/ thuñ ñu dañ/ zlum po dañ/ lham pa
 dañ/ mtho ba dañ/ dma' ba dañ/ mñam pa dañ/ mi mñam pa
 dañ/ sprin dañ/ du ba dañ/ rdul dañ/ khug rna dañ/ grib ma
 dañ/ ñi ma dañ/ snañ ba dañ/ mun pa zes bya ba'o// de la mñam
 pa ni mi mñam pa med pa'o// mi mñam pa ni mthon dman du
 gnas pa'o// khug rna ni lho bur ro// ñi ma ni ñi ma'i 'od do//
 snañ ba ni zla ba dañ/ skar ma dañ/ me dañ sman dañ/ nor bu
 rnams kyi 'od do// grib ma ni gañ na gzugs rnams snañ ba'o//
 10 (P 276^b) bzlog pa ni mun pa'o// lhag ma ni go sla'o// gzugs kyi
 skye mched bśad zin to//

sgra ni rnam pa brgyad do// zin pa dañ ma zin pa'i 'byuñ ba
 chen po'i rgyu las byuñ ba dag so sor sems can dañ sems can ma
 yin par ston pas rnam pa bži'o// yañ de ñid re re zin yid du 'oñ
 ba dañ/ yid du mi 'oñ ba'i bye brag gis rnam pa brgyad do// de
 la sems dañ sems las byuñ ba skye ba'i rten ñid du bzuñ bas zin
 pa'o// de ni sems dañ bcas pa zes bya ba'i don te/ dbañ po las
 tha dad du gyur pa ma yin pa'o// gañ la rgyu zin pa'i 'byuñ ba
 chen po yod (N 276^a) pa de ni zin pa'i 'byuñ ba chen po'i rgyu
 20 can te lag pa dañ ñag gi sgra lta bu'o// gžan ni ma zin pa'i 'byuñ
 ba chen po rgyu can te/ ji ltar rluñ dañ nags tshal dañ chu kluñ
 gi sgra lta bu'o// sems can du ston pa'i sgra ni sems can du ñes
 par byed pa'i sgra ste/ sgra gañ gis sems can te srog chags so zes
 ñes par 'gyur ba de ni sems can du ston pa'o// bzlog pa ni sems
 can ma yin par ston pa'o// de la zin pa'i 'byuñ ba chen po'i rgyu
 can sems can du ston pa'i sgra ni ñag gi sgra'o// sems can du ston
 pa ma yin pa ni de las gžan pa'o// ma zin pa'i 'byuñ ba chen po'i
 rgyu can sems can du ston pa ni sprul pa'i ñag gi'o// sems can du
 ston pa ma yin pa ni rluñ dañ ñags tshal dañ chu kluñ gi sgra'o//
 30 yid du 'oñ ba ni yid dga' bar byed pa'o// yid du mi 'oñ ba ni de
 las bzlog pa'o//

gžan dag na re zin pa dañ ma zin pa'i 'byuñ ba chen po'i rgyu
 can gyi sgra yañ yod do// 'di lta ste/ lag pa dañ rña'i sbyor ba las
 byuñ ba lta bu'o// zes zer ro// de ni mi ruñ ste/ kha dog gi rdul
 phra rab gcig la 'byuñ ba (P 277^a) chen po bži tshan gñis kyis
 bskyed par mi 'dod pa de bžin du 'di yañ mi 'dod do//

21 kluñ N : rluñ P. 23 par : pa NP. 27 zin : yin NP. 32 na P : ni N.

(5)

7*

dri ni rnam pa bži ste/ dri žim pa dañ/ mi žim pa dañ/ mñam
 pa dañ/ mi mñam pa ñid do// *bstan bcos* las ni dri žim pa dañ/
 dri mi žim pa dañ/ dri mñam pa žes rnam pa gsum 'byuñ ño//
 ro ni drug ste/ mñar ba dañ/ skyur ba dañ/ lan tsha dañ/ tsha
 ba dañ/ kha ba dañ/ bska ba'i bye brag gis so// rtsa ba'i ro 'di
 rnams kyi yañ dag sbyor ba las ro'i bye brag mtha' yas par 'gyur
 ro//

reg bya ni bcu gcig gi bdag ñid de 'byuñ ba chen po bži dañ/
 'jam pa ñid dañ/ rtsub pa ñid dañ/ lci ba ñid dañ/ yañ ba ñid dañ/
 10 grañ ba dañ/ bkres pa dañ/ skom pa žes bya ba'o//
 de la 'byuñ ba chen po ni bśad zin to// 'jam (N 267^b) pa ni reg
 pa na bde ba'o// rtsub pa ñid ni reg par mi 'dod pa'o// lci ba
 ñid ni gañ gis dños po rnams 'jal bar byed pa'o// yañ ba ñid ni
 de las bzlog pa'o// grañ ba ni dro ba 'dod par byed pa'o// bkres
 pa ni zas 'dod par byed pa'o// skom pa ni btuñ ba 'dod par byed
 pa ste/ rgyu la 'bras bu ñe bar btags pa'o// de yañ 'di ltar

|sañs rgyas 'byuñ ba bde ba ste|| chos bstan pa yañ bde ba yin|
 |dge 'dun mthun pa bde ba ste|| mthun pa rnams kyi dka' thub bde|

žes bya ba lta bu'o// dños po gañ la 'byuñ ba me dañ chu'i khams
 20 śas che ba de ni 'jam pa ñid do// sa dañ rluñ śas che ba de ni
 rtsub pa ñid do// sa dañ chu śas che ba de ni lci ba ñid do// me
 dañ rluñ śas che ba de ni yañ ba ñid do// chu dañ rluñ śas che
 ba de ni grañ ba'o// rluñ śas che ba de ni bkres pa'o// me śas
 che ba de ni skom pa'o// dbaṅ po lña dañ don lña ni bśad zin to//
 de la (P 277^b) mig la sogs pa dbaṅ po lña ni rañ rañ gi 'bras bu
 las rjes su dpag par bya ba ñid kyis yid kyi rnam par śes pa 'ba'
 žig gis śes par bya ba'o// gzugs la sogs pa lña ni so sor rnam par
 śes pa gñis kyis rnam par śes par bya ste/ de la gzugs kyi skye
 mched ni mig gi rnam par śes pas rnam par śes pas ñams su myoñ
 30 nas yid kyi rnam par śes pas rnam par śes so// de bžin du reg
 bya'i skye mched kyi bar du rañ rañ gi rnam par śes pa dañ/
 yid kyi rnam par śes pa dag gis rnam par śes žes sbyar ro//

3. rnam par rig byed ma yin pa gañ že na/ gzugs gañ chos kyi
 skye mched du gyur pa bstan du med ciñ thogs pa med pa yid

5 rtsa P : rtse N. 23 me : me dañ rluñ NP. 27 la N : pa P.

kyi rnam par śes pa tsam gyis śes par bya ba ste/ sdom pa dañ/
sdom pa ma yin pa dañ/ bar ma bsdus pa dge ba dañ mi dge
ba'i rgyun gyi ño bo gañ yin pa de ni rnam par (N 268^a) rig
byed ma yin pa'o//

- de la kha cig ni sems kyi rjes su 'jug pa ste/ 'di lta ste/ bsam
gtan gyi sdom pa dañ/ zag pa med pa'i sdom pa'i ño bo'o// kha
cig ni yañ dag par blañs pa las byuñ ba ste/ sems gyeñs pa dañ
ma gyeñs pa dañ/ sems med pa'i gnas skabs gsum char na'añ
chu bo'i rgyun bžin du 'jug pa dañ/ ñin dañ mtshan du ji srid
10 'phags par rjes su 'jug pa ji srid 'tsho'i bar ram/ ñin žag gcig pa
ni 'di lta ste/ so sor thar pa'i sdom pa'i ño bo'o// kha cig gyeñs
pa dañ ma gyeñs pa'i gnas skabs na rjes su 'jug pa ni 'di lta ste/
sdom pa ma yin pa'i ño bo'o// sdom pa yañ ma yin sdom pa ma
yin pa yañ ma yin pa'i ño bo ni kha cig 'ga' la žin khyad par
can gyis sbyin pa'i dños po loñs (P 278^a) spyod pa las byuñ ba
ste rdzas las byuñ ba'i bsod nams bya ba'i dños po lta bu'o//
kha cig ni sañs rgyas la mchod pa dañ/ dkyil 'khor la sogs pa yi
dam du blañs nas byed pa'o// kha cig ni gus pa dañ bcas pas
mchod rten la phyag 'tshal ba la sogs pa'i bya ba byed pa'o//
20 mi dge ba ni lha mo du rga la sogs pa'i rten byed ciñ loñs spyod
pa dañ/ ñon moñs pa'i śugs drag pos bya ba rtsom pa la sogs
par sbyar ro// de la zag pa dañ bcas pa'i bsam gtan gyi sems
thob pa las ni bsam gtan gyi sdom pa 'thob bo// zag pa med pa'i
bsam gtan gyi sems thob pa las ni zag pa med pa'i sdom pa 'thob
bo// de dag btañ bas ni de dag gtoñ ño// so sor thar pa'i sdom
pa ni gžan la gsol ba 'debs pa'i rnam par rig byed la sogs pa las
'thob ste/ yañ dag par blañs pa btañ ba dañ/ śi ba dañ/ mtshan
gñis byuñ ba dañ/ ñin žag 'das pas gtoñ bar 'gyur ro//

- de la dge sloñ dañ/ dge sloñ ma dañ/ dge tshul dañ/ (N 268^b)
30 dge tshul ma dañ/ dge slob ma dañ/ dge bsñen dañ/ dge bsñen
ma'i sdom pa rnams ni ñin žag zad pa las gžan pas gtoñ ba'o//
dge sloñ dañ dge sloñ ma'i sdom pa dag ni phas pham pa'i ltuñ
bas kyañ ño// bsñen gnas kyi sdom pa ni ñin mtshan zad pas
kyañ ño// sdom pa ma yin pa ña pa la sogs pa'i ste/ de rnams
kyis rgya dañ mtshon cha la sogs pa'i sbyor bas sdom pa ma yin
pa 'thob la/ de las gžan pa'i rigs kyis ni de dag gi las yañ dag

2 bsdus pa P : 'dus ba N. 26 gsol P : bsal ? N. 34 ña pa : ña ba NP.

par blañs pas 'thob bo// gtoñ ba ni ši ba dañ/ mtshan gñis byuñ
ba dañ/ sdom pa thob pa las gtoñ ño// sdom pa yañ ma yin sdom
pa ma yin pa yañ ma yin (P 278^b) pa'i ño bo ni ñon moñs pa
drag po dañ/ rab tu dañ ba'i šugs dañ/ yañ dag par blañs pa
chad pas 'chad do//

de la dmigs pa'i sems kyis bskyed pa'i lus kyi de dañ de lta
bu'i dbyibs kyi khyad par ni lus kyi rnam par rig byed do// ñag
gi rnam par rig byed ni de la dmigs pa'i sems kyis bskyed pa'i
brjod par bya ba brjod pa'i tshig ste/ de lta bu de gñis ni kun
10 nas sloñ ba'i sems rnam par rig par byed pas na rnam par rig
byed do// rnam par rig byed dañ 'dra ba'i chos gañ 'phen pa yañ
dag par 'dzin pa'i 'byuñ ba chen po la brten pa dañ gnas pa ni
rnam par rig byed dañ 'dra bar gžan la rnam par rig byed pa
ma yin pas rnam par rig byed ma yin pa ste/ man ñag 'ba' žig
tsam gyis šes par bya žiñ dge sloñ la sogs par 'jog pa'i rgyu'o//
de dañ 'dra ba las dgag pa'i rkyen gyis te/ bram ze ma yin pa
lta bu'o// gzugs kyi phuñ po ni bśad zin to//

II. VEDANĀ-SKANDHA

tshor ba'i phuñ po'i dbaň du byas nas brjod pa de la sim pa
20 dañ/ gduñ ba dañ/ de gñi ga las grol ba'i yul gyi ño bo mñon
du byed pa gañ yul ñams su myoñ ba'i ño bo rnam par šes pa'i
myoñ ba ni tshor ba žes brjod do//

de la gtso bo sems (N 269^a) ni sems las byuñ ba ma yin no//
der ni gtso bo sems sems las byuñ ba ma yin par ji ltar šes/ gañ
sems kyi bya ba'i ño bo logs šig tu rañ rgyud du grub par sems pa
yid kyi las dañ/ dañ ba sems kyi dañ ba dañ/ rtog pa ni sems
rtsiñ ba žes bya ba la sogs par brjod pas sems las byuñ ba'i sems
kyi gnas skabs ni ma yin no// ji lta že na/ don tha dad du gyur
pas so//

30 de la kha cig sems kyi bya ba'i ño bo ñid du bstan pas sems kyi
gnas skabs kyi bye brag ni sems las byuñ ba'o (P 279^a) žes 'dod
do// de ni rigs pa ma yin te/ lhan cig 'byuñ ba žes bya ba'i ñes
pa ñams par 'gyur ro// des na 'dir ni rnam par šes pa'i yul ñe bar
bar spyad par bya ba ñams su myoñ bas ñams su myoñ ba de

10 sloñ ba'i P : slañ pa'i N. 19 sim P : sem N. 25 ba'i P : ba'o N.

ni tshor ba zes brjod do// rig pa ni tshor ba zes bya bas so// yañ
na myoñ bar byed pas myoñ ba gañ yin pa de tshor ba ñams su
myoñ bar byed pa ñid do// de ni yañ na sems su ses par bya
ste tshor ba ñid ni rnam par ses pas myoñ bar bya žiñ/ ñams
su myoñ bar bya ba ñams su myoñ ba'i phyir ro// bza' ba dañ
btuñ ba la sogs pa dañ 'dra bar ñe bar spyad par bya ba ñid do//
des na 'di ltar 'di ni sems kyi zas so zes rnam par bžag go//

yañ de lta bu'i tshor ba de ni rnam pa gñis su 'gyur te/ lus kyi
dañ sems kyi'o// de la dbaň po'i gzugs can lña ni rdul phra rab
10 'dus pa'i ño bo ñid kyi lus kyi sgrar brjod la/ de la brten nas byuñ
ba'i tshor ba ni lus las byuñ bas lus kyi zes brjod do// yid kyi
dbaň po la brten pa'i tshor ba ni sems kyi zes brjod do//

yañ tshor ba de ñid rnam pa gsum du 'gyur te/ bde ba dañ/
sdug bsñal dañ/ bde ba yañ ma yin sdug bsñal ba yañ ma yin
pa'o// de la tshor ba bde ba ni gañ yoñs su bzuñ bas dbaň po'i 'byuñ
ba chen po 'phel bar byed ciñ gañ bzuñ ba de dañ 'bral (N 269^b)
bar mi 'dod pa de ni bde ba zes brjod do// sdug bsñal ni de las
bzlog pa ste/ ñe bar gnod pas 'bral bar 'dod pa de sdug bsñal
zes brjod do// gañ phrad pa dañ bral ba'i srid pa'i rten du ma
20 gyur pa yoñs su 'dzin pa yañ ma yin/ rjes su gtoñ ba yañ ma yin
pa ste/ de la brten nas gti mug 'byuñ ba ni btañ sñoms te/ bde
ba yañ ma yin (P 279^b) sdug bsñal ba yañ ma yin pa ni tshor
ba zes brjod do//

yañ tshor ba de ñid rnam pa lñar 'gyur te/ bde ba'i dbaň po
dañ/ sdug bsñal gyi dbaň po dañ/ yid bde ba'i dbaň po dañ/ yid
mi bde ba'i dbaň po dañ/ btañ sñoms kyi dbaň po'o// de la dbaň
po gzugs can la brten pa'i rnam par ses pa dañ mtshuñs par ldan
pa'i tshor ba bde ba dañ/ bsam gtan gsum pa'i sems kyi tshor ba
bde ba ste/ de gñis gañ yañ bde ba'i dbaň po zes brjod do// dbaň
30 po gzugs can la brten pa'i rnam par ses pa dañ mtshuñs par ldan
pa'i tshor ba bde ba ma yin pa ni sdug bsñal gyi dbaň po'o//
yid kyi rnam par ses pa dañ mtshuñs par ldan pa'i tshor ba bde
ba ni yid bde ba'i dbaň po'o// yid kyi de ñid mi bde ba ni yid
mi bde ba'i dbaň po'o// de dag thams cad kyi bde ba yañ ma
yin sdug bsñal yañ ma yin pa ni btañ sñoms kyi dbaň po'o//
rgyu cis ses na/ gañ gi phyir sems kyi bde ba dañ sdug bsñal phal

3 myoñ : myañ NP. 28 pa'i : pa NP.

cher rnam par rtog pa las 'byuñ gi lus kyi ni ma yin no// yul gyi
 dbaṅ gis dgra bcom pa rnams la yañ 'byuñ ño// gzan yañ lus
 kyi bde ba dañ sdug bsñal bzuñ ba dañ btañ bar bya ba ni mi
 brtan par 'byuñ la/ gzan pa sams kyi ni brtan par 'byuñ ño//
 btañ sñoms kyi la ni rnam par bzag pa de dag med de/ mdor
 bsdus nas rnam par śes pa drug ris ni btañ sñoms źes brjod do//
 tshor ba de ñid yañ rten drug gi bye brag gis (N 270^a) drug tu
 'gyur te/ mig gi dus te reg pa las byuñ ba dañ/ rna ba dañ/ sna
 dañ/ lce dañ/ lus dañ/ yid kyi 'dus te reg pa las byuñ ba'o//
 10 tshor ba'i phuñ po bsad zin to//

III. SAMJÑĀ-SKANDHA

'du śes (P 280^a) kyi phuñ po'i dbaṅ du byas nas brjod pa/ 'di
 la bum pa dañ/ ras yug dañ/ śiñ rta'i ño bo la sogs pa'i gzugs
 rnams 'dus pa ñid du mtshuñs pa yañ so sor ñes pa'i rgyu dañ
 rkyen gyi bye brag yod par rgyu dañ rkyen gyi bye brag la bltos
 nas yañs pa la sogs pa'i bye brag yod do// bye brag de ñid rgyu
 mtshan źes brjod de/ des don rnams kyi khyad par 'jal bar byed
 pa'i phyir ro// bum pa dañ/ ras yug la sogs pa'i mtshan ma de
 sams las byuñ ba'i chos gañ gis 'dzin pa de 'du śes te yoñs su
 20 gcod par byed pa dañ mtshan mar 'dzin pa'i bdag ñid ni 'du śes
 źes brjod do//

'du śes don gyi mtshan ma la 'jug pa yin la/ rnam par śes pa ni
 don tsam gyi 'dzin par žugs pa ste/ don gyi khyad par 'dzin pa'i
 bdag ñid can gyi chos sams las byuñ ba dañ mtshuñs par ldan pas
 ni don gyi khyad par 'dzin pa'i nus pa dañ ldan par yañ 'gyur ro//
 de bas na rnam par śes pa dañ mtshuñs par ldan pa'i sams las
 byuñ ba'i chos gañ gis bum pa dañ ras yug dañ/ śiñ rta la sogs
 pa'i ño bo'i don gyi khyad par yoñs su gcod par 'gyur ba ni 'du
 śes źes brjod do//
 30 de lta bu'i 'du śes ni mi ldan pa'i miñ dañ don gcig la 'jug ste/
 miñ gis ni don gsal bar byed la/ 'du śes kyis ni yañ dag par śes
 par byed de/ des na miñ dañ don gyi mtshan ma'i brda śes pa ni
 gsal ba ste/ de ni tshig miñ la 'jug la/ miñ ni don la ste/ de'i phyir

1 rtog P : rtogs N; gi : gis NP; yul gyi : lus kyi NP. 6 ris P : rig N. 8 gi N :
 gis P. 9 pa las : ma lus NP. 14 mtshuñs pa : mtshuñs na NP. 15 la : las NP.

ñag miñ la 'jug la/ miñ (N 270^b) gis ni don rjod par byed ces
bya'o// tha sñad la ma byañ ba'i 'du śes ni mi gsal ba'i phyir
miñ gis don la mi 'jug ste/ miñ gis don sgrub par yañ mi nus so//
(P 280^b) de ñid ni miñ don dañ beas pa la 'dzin pas 'du śes so//

rten gyi bye brag gis ni drug tu 'gyur te/ mig gi rnam par śes
pa dañ mtshuñs par ldan pa nas yid kyi rnam par śes pa dañ
mtshuñs par ldan pa'i bar du'o//

yañ rnam pa gsum du 'gyur te/ chuñ ñu dañ/ chen por gyur pa
dañ/ tshad med pa'o// 'du śes kyi phuñ po bśad zin to//

10

IV. SAMSKĀRA-SKANDHA

'du byed kyi phuñ po'i dbaṅ du byas nas brjod pa/ 'du byed
kyi phuñ po ni rnam pa gñis te/ sems dañ mtshuñs par ldan pa
dañ/ sems dañ mi ldan pa'o// de la rten dañ/ dmigs pa dañ/
rnam pa dañ/ dus dañ/ rdzas mtshuñs pas sems dañ mñam du
rab tu 'jug pas sems dañ mtshuñs par ldan pa ste/ sems pa la
sogs pa nas tha ma bzod pa'i bar du'o// de dag gi nañ nas rtsod
pa'i rtsa bar gyur pa dañ/ 'khor ba'i rgyur gyur pas tshor ba dañ/
'du śes phyuñ nas logs śig tu phuñ por bźag go// de las gźan pa'i
sems las byuñ ba sems pa la sogas pa dañ/ thob pa la sogas pa sems

20 dañ mi ldan pa'i 'du byed 'di dag ñid 'du byed kyi phuñ po'o//

de la sems dañ mtshuñs par ldan pa ni sems pa dañ/ reg pa dañ/
yid la byed pa dañ/ 'dun pa dañ/ mos pa dañ/ dad pa dañ/ brtson
'grus dañ/ dran pa dañ/ tiñ ñe 'dzin dañ/ śes rab dañ/ rnam par
rtog pa dañ/ dpyod pa dañ/ bag med pa dañ/ bag yod pa dañ/
skyo ba dañ/ rab tu dga' ba dañ/ śin tu sbyaṅs pa dañ/ rnam par
'tshe ba dañ/ rnam par mi 'tshe ba dañ/ ño tsha śes pa dañ/ khrel
yod pa dañ/ btan sñoms dañ/ (N 271^a) rnam par grol ba dañ/ dge
ba'i rtsa ba dañ/ mi dge ba'i (P 281^a) rtsa ba dañ/ luñ du ma
bstan pa'i rtsa ba dañ/ kun tu sbyor ba dañ/ ñes par 'chiñ ba dañ/
30 phra rgyas dañ/ ñe ba'i ñon moṅs pa dañ/ kun nas dkris pa dañ/
zag pa dañ/ chu bo dañ/ sbyor ba dañ/ ñe bar len pa dañ/ mdud
pa dañ/ sgrib pa dañ/ śes pa dañ/ bzod pa źes bya ba'o// sems
dañ mtshuñs par ldan pa'i miñ bstan zin to//

yañ 'du byed kyi chos gźan gañ dag gzugs can ma yin pa ñid

21 ldan pa : ldan pas NP. 25 śin tu ma sbyañ pa dañ *add.* NP.

du mtshuñs pas sems dañ rigs gcig pa de dag ni sems dañ mi ldan pa'i 'du byed de/ 'di lta ste/ thob pa dañ/ ma thob pa dañ/ 'du śes med pa'i sñoms par 'jug pa dañ/ 'gog pa'i sñoms par 'jug pa dañ/ 'du śes med pa dañ/ srog gi dbaṅ po dañ/ skal ba mñam pa dañ/ gnas so sor thob pa dañ/ dños po so sor thob pa dañ/ skye mched so sor thob pa dañ/ skye ba dañ/ rga ba dañ/ gnas pa dañ/ mi rtag pa dañ/ miñ gi tshogs dañ/ tshig gi tshogs dañ/ yi ge'i tshogs dañ/ rkyen tshogs pa med pa dañ/ rkyen tshogs pa ste/ 'di rnams ni sems dañ mi ldan pa'i 'du byed do//

10

1. *cittasamprayukta*—

1. de la sems pa ni mñon par 'du byed pa yid kyi las te/ ji ltar rgyal po rnams blon pos bya ba de dañ/ de la 'jug par byed pa de bžin du sems kyañ sems pas bya ba dañ bcas pa'i ño bor de dañ der ston par byed do// de ni 'du byed rnams 'byuñ ba la sa bon gyi ño bor gnas te/ 'gro ba sna tshogs las las skyes la de ni las kyi ño bo ñid kyi phyir ro// yañ de ni rnam pa gsum te/ dge ba dañ/ mi dge ba dañ/ luñ du ma bstan pa'o// yañ dbye na sems pa'i tshogs drug tu 'gyur te/ mig gi rnam par śes pa dañ mtshuñs par (P 281^b) ldan pa nas yid kyi rnam par śes pa dañ mtshuñs par ldan pa'i
20 bar du'o//

2. de (N 271^b) la reg pa gañ že na/ ji ltar chu la char bab par gyur pa las/ chu'i chu bur 'byuñ bar 'gyur ba de bžin du dbaṅ po rnams rañ rañ gi yul la 'jug pa las mig la sogs pa ji lta ba bžin du gzugs mthoñ ba la sogs pa'i rañ rañ gi rnam par śes pa ñe bar 'byuñ ba'am/ yañ na pha dañ ma la brten nas bu la sogs pa 'byuñ ba de bžin du dbaṅ po dañ yul la brten nas rnam par śes pa 'byuñ ba na de la bu'i gnas lta bu'am/ chu'i chu bur gyi gnas lta bu'i rnam par śes pa dañ/ yul dañ dbaṅ po gsum ñe bar 'dus pa las skyes pa ni reg pa'o// yañ na reg pa'i rgyur dbaṅ po dañ yul dañ
30 rnam par śes pa rnams ñe bar 'dus pa na ste/ ñe bar 'dus pa zes bya ba ni gsum po rgyu dañ 'bras bu'i ño bor gnas pa rnams kyi gañ phan tshun bltos pa'o//
yañ de ni rnam pa gsum ste/ bde ba myoñ bar 'gyur ba dañ/

9 dañ mi N : mi dañ P.

sdug bsñal myoñ bar 'gyur ba dañ/ bde ba yañ ma yin sdug
bsñal ba yañ ma yin pa myoñ bar 'gyur ba'o//

yañ rnam pa drug ste/ mig gi rnam par śes pa'i 'dus te reg pa
nas yid kyi rnam par śes pa'i 'dus te reg pa'i bar du'o//

3. yid la byed pa ni sems yul la 'jug pa ste yul la gtod pa źes bya
ba'i don to// sems ni rañ bźin gyis gyo ba ste spre'u lta bu yin pas
de ni chos gźan dañ ma 'brel bar yul la mi gnas pa ñid de/ yul
gźan gyi bya ba la mi 'jug par yul la gnas par ni chos gźan dañ
'brel ba med par mi srid do// de bas na gañ dañ ldan pas rnam par
10 śes pa mñon par 'dod pa'i yul la gtod pa dañ beas par 'gyur ba ni
(P 282^a) sems 'jug pa źes bya ste/ sems kyi bya ba'i ño bor ñe
bar mtshon pa'i sems las byuñ ba'i chos la yid la byed pa źes bya
bar brjod do// yid la byed pas na yid la byed pa ste/ yul 'ga'
źig la sems gnas par byed (N 272^a) pa źes bya ba'i don nam/ yul
yid la byed pa na yid la byed pa ste/ gañ gi stobs kyis rnam par
śes pa yul yid la byed pa'i ño bo ñid do// tiñ ñe 'dzin ni rnam
par gyeñ ba'i gñen po'i chos te/ sems kyi rgyun dmigs pa geig pa'i
rgyu'o// yid la byed pa ni yul la sems de'i dus su mi gtoñ ba'o//
yañ de ni rnam pa gsum du 'gyur te/ slob pa dañ/ mi slob pa
20 dañ/ slob pa yañ ma yin mi slob pa yañ ma yin no// de la gañ
zag bdun ni slob pa ste/ ñon moñs pa lhag ma spañ bar bya ba'i
phyir bsñab par bya ba yod pas so// bdun po gañ dag yin źe na/
rgyun du źugs pa'i 'bras bu mñon du bya ba'i phyir źugs pa dañ/
rgyun du źugs pa dañ/ lan cig phyir 'oñ ba'i 'bras bu mñon du
bya ba'i phyir źugs pa dañ/ lan cig phyir 'oñ ba dañ/ phyir mi
'oñ ba'i 'bras bu mñon du bya ba'i phyir źugs pa dañ/ phyir mi
'oñ ba dañ/ dgra becom pa'i 'bras bu mñon du bya ba'i phyir
źugs pa źes bya ba 'di rnams so// gañ zag bdun po rnams kyi
rgyud la zag pa med pa'i tiñ ñe 'dzin dañ mtshuñs par ldan pa
30 de ni mi slob pa yañ ma yin slob pa'i yid la byed pa'o// dgra
becom pa ni mi slob ste/ de'i zag pa med pa'i tiñ ñe 'dzin dañ
mtshuñs par ldan pa ni mi slob pa'i yid la byed pa'o// zag pa dañ
beas pa'i sems dañ mtshuñs par ldan pa ni slob pa yañ ma yin
mi slob pa yañ ma yin pa (P 282^b) źes bya ste/ de ltar yid la byed
pa rnam pa gsum mo//

9 do // N : de / P. 21 ba'i : ba ni NP. 33 pa ni : pa'i NP.

4. 'dun pa ni rnam par śes pa'i byed pa 'dod pa ñid de/ sems las byuñ ba'i chos gañ dañ 'brel pas bza' ba dañ/ 'gro ba dañ/ brtse ba dañ/ bum pa dañ/ snam bu dañ/ dge ba dañ/ mi dge ba la bdag gis 'di bya'o// sñam du byed 'dod pa'i mtshan ñid kyi sems (N 272^b) las byuñ ba'i chos ni 'dun pa źes brjod do// 'di la byed 'dod pa yod pas byed 'dod pa ste de'i ño bo ni byed 'dod pa ñid do//

- de'i ño bo gañ yin źe na/ de ni 'dun pa ñid do gañ gis de byed 'dod par 'gyur ro// de la ji ltar za ma tog gi nañ du bcug nas kha
- 10 bead pa'i sbrul ni 'byuñ źiñ 'gro ba'i bya ba la rtsol ba glod de gnas la/ sbrul 'dzin par byed pas bskul źiñ slad na ni 'byuñ ba'i bya ba la rtsol ba dañ bcas par 'gyur ro// de bźin du sems kyañ sems las byuñ ba dañ mtshuñs par ldan pas ñe bar gyur pa'i yul la rtsol ba med pa bor nas rtsol ba dañ bcas par 'byuñ ño źes bya ba'o// de lta bu ni sems las byuñ ba'i las so// ji ltar yul gañ la bya ba dañ bcas pa'i sbrul de ñid yul de la gtod pa dañ bcas pas gtod par gyur pa de bźin du yul gañ la sems las byuñ ba gañ dañ mtshuñs par ldan pa sems bya ba dañ bcas par 'gyur ba'i yul de ñid la byed pas ni gtod pa dañ bcas par 'gyur bas
- 20 'di ni yid la byed pa'i las kyi khyad par ro// de ltar brjod pa'i las zag pa med pa'i tiñ ñe 'dzin dañ mtshuñs par ldan pa de ni slob pa'i yid la byed pa dañ yid la byed pa'i sñon du 'dun pa 'gro ba ste/ gañ du 'dun pa źugs pa der sems pa dañ yid la byed pa dag 'byuñ na yañ rta'i bya ba'i khyad par ltar (P 283^a) sñon du ñe bar mtshon te sems pa dañ yid la byed pa dag rañ gi yul la 'jug pa na škur par byed pa ñid kyis so// gal te byed par 'dod pa'i mtshan ñid can gyi 'dun pa kha cig tu 'byuñ bar ma gyur na ni yul ñes par ma mthoñ bas rañ bźin gyis bem po ltar gañ yañ 'jug par mi 'gyur bas/ de bas na 'di ltar ñe bar len pa'i phuñ
- 30 po lña po 'di ni 'dun pa'i rtsa ba can/ 'dun pa'i rgyu can/ 'dun pa las kun tu 'byuñ źiñ (N 273^a) 'dun pa'i mthus 'byuñ bar 'gyur źes bya'o//

'di dañ sred pa las khyad par ci yod ce na/ ji ltar la cas śiñ tsha ba gñis 'jal bar byed pa ltar sred pa ni sems yul la mñon

3 brtse ba : brdza ba ? N : brtso ba P. 21 las : la NP. 23 'gro ba ste/ gañ du 'dun pa om. P. 26 pa na P : par N. 27 can N : tsan P. 28 gyis : gyi NP. 29 ñe bar len pa'i N : ñer par len ba'i P. 34 tsha ba P : cham pa N.

par 'zen 'zín chags pa'i rgyu yin la/ 'dun pa ni de lta ma yin te/
 de ni bya ba'i bsam pa tsam ñid kyis 'jug pas sred pa las 'dun
 pa de ltar tha dad do// de yañ 'di ltar 'di na gnas pa'i gañ zag
 'ga' khams goñ ma 'dod pas gsol ba 'debs te/ e ma'o bsam gtan
 nam gzugs med pa bdag gis ji ltar 'thob ces bya ba dañ/ de b'zin
 du ji ltar bdag gis zag pa zad pa mñon du bya ba dañ/ lam rtogs
 par 'gyur 'zes bya ba lta bu ste/ de ltar smon pa de ni sred pa
 'zes brjod par mi bya'i 'on kyañ de ni dge ba'i chos la 'dun pa
 yin te/ sred pa dañ 'gal ba'i yul la skyes pas so//

- 10 5. sems yul la lhag par 'dod pa ni mos pa ste/ lhag pa'i sgra ni
 dbaṅ du bya ba ste/ rañ gi yul la mos pa'i 'ses pa'i rañ gi ño bo
 gañ me la phye ma leb ltar lhag par mos pa ni mos pa'o// sems las
 byuñ ba'i chos gañ dañ ldan pas rnam par 'ses pa yul la so so
 ma yin par bsdus par gyur pa de ni sems las (P 283^b) byuñ ba'i
 chos mos pa'o// yid la byed pa dañ khyad par ni yul yid la byed
 pa ni yid la lhag par byed pa'i ño bo'o// 'di ni yul la lhag par
 byed pa'i ño bo 'zes bya ba ni khyad par ro//

6. dad pa ni bden pa dañ/ dkon mchog dañ/ las dañ 'bras bu la
 mñon par yid ches pa'o// de la bden pa ni b'zi ste/ sdug bñal
 20 dañ/ kun 'byuñ dañ/ 'gog pa dañ/ lam 'zes bya ba'o// yañ na rnam
 pa gñis te/ kun rdzob dañ don dam pa 'zes bya ba'o// dkon
 mchog ni gsum ste/ sañs rgyas dañ/ chos dañ/ dge 'dun no//
 (N 273^b) las ni bsod nams dañ/ bsod nams ma yin pa dañ/ mi
 gyo ba'o// 'bras bu ni rnam par smin pa dañ bral ba 'zes bya
 ba'o// de dag ñid las skur pa 'debs pa ni log par lta ba ste/ med
 pa'i rnam par 'zugs pa'o// 'jig rten pa'i yañ dag pa'i lta ba ni
 yod pa'i rnam par 'zugs pa ste/ de lta bu'i yañ dag pa'i lta bas
 rtogs pa'i yod pa la mñon par yid ches pa'i rnam pa ni dad pa'o//
 dad pa'i stobs kyis yod pa de dag ñes par 'dzin pa de ni ma dad
 30 pa'i gñen por gyur pa'o// de yañ ji ltar rñog pa dañ bcas pa'i
 chu la nor bu chu dañ bar byed kyis chu'i rñog pa rnams bsal
 nas chu rab tu dañ bar byed pa de b'zin du dad pa'i nor bus

6 rtogs : rtog NP. 7 ltar P : lta N; sred pa P : srid pa N. 22 ni P : na N;
 dge 'dun N : dge bdun P. 23 las : lam NP. 31 dañ bar : ldad NP. 32 nor
 bus : nor bur NP.

yañ sems kyi rdziñ bur byuñ nas ma dad pa'i rñog pa bsal te
yid dañ bar byed do// yid dañ bar byas pas ji ltar yoñs su dag
pa'i me loñ la gzugs brñan gyi tshul gyis bden pa dañ dkon
mchog la sogs pa snañ bar 'gyur ro//

7. brtson 'grus ni dge ba'i chos la spro ba ste/ sems las byuñ ba'i
chos gañ dañ ldan pas sems dge ba'i chos bsdu ba la spro bar
'gyur ba le lo'i gñen por gyur pa'i (P 284^a) chos ni brtson 'grus
so//

8. gañ byas pa dañ byed pa'i las la sems kyi brjed pa med pa
10 ste/ sems kyi mñon par brjod pa ni dran pa'o//

9. tiñ ñe 'dzin ni sems rtse gcig pa ste/ rtse ni dmigs pa'o// sems
las byuñ ba'i chos gañ dañ ldan pas sems kyi rgyun dmigs pa
gcig la ñes par gnas pa ste/ de ni sems las byuñ ba'i chos tiñ ñe
'dzin zes bya'o//

10. śes rab ni chos rab tu rnam par 'byed pa'o// rnam par 'byed
pa ni dños po'i ño bo mañ po ril po gcig lta bur gyur pa'i don la
'dis sor rtogs pas rnam par 'byed pa'o// khyad par can du rnam
par 'byed pa ni rab tu rnam par 'byed pa ste/ blo yis dños po'i
cha rnam par phye nas 'di'i (N 274^a) rañ gi ño bo ci zes te/ ñe
20 bar dmigs pa'i don la ñes par sñiñ po ci žig yod ces de lta bu'i
rnam par žugs pa'o// dper na chu śiñ gi sdoñ po la sñiñ po 'dod
pas rnam par phye ba lta bu ste/ ji ltar 'ga' žig sñiñ po 'dod pas
chu śiñ gi sdoñ po śun pa dañ śun pa tha dad du legs par rnam
par phye nas btsal ba na sñiñ po cuñ zad kyañ mi rñed pa ltar
blo gros dañ ldan pas gañ zag dañ chos rnams kyi rañ gi ño bo
yoñs su btsal ba na sñiñ po cuñ zad kyañ mi dmigs so// de la
gañ zag ces bya ba ni bdag dañ/ sems can dañ/ srog dañ/ gso
ba'o//

de yañ 'di ltar khyim dañ/ phreñ ba dañ/ śiñ rta dañ/ nags tshal
30 la sogs pa ltar ñe bar brten nas rnam par gdags te/ ji ltar khyim
ni rtsa dañ 'od ma dañ sa la sogs pa'i rgyu la ñe bar brten nas
sgrub ste/ de yoñs su rdzogs par gyur pa dañ/ char dañ rluñ dañ ñi

9 las la : las las NP; brjed : brjod NP.

ma yon̄s su skyob pa la mkho (P 284^b) bar gyur na yañ rañ gi ño
 bor grub pa yod pa ni ma yin no// gal te de'i ño bor yod na rtsa
 la sogs pa la ma bltos par yañ bzuñ bar 'gyur te/ 'di dag ni rgyur
 gyur pa rtsa la sogs pa'o// 'di ni de'i 'bras bur gyur pa khyim mo źes
 bya bar gyur na/ de ltar ni mi 'dzin te/ de bas na 'di rañ gi ño
 bor ni med do// gal te 'di rañ gi ño bor yod na ni des na gźan la
 brten par mi 'gyur te/ rañ gi ño bor grub pa'i phyir ro// gañ rañ
 gi ño bor grub pa ni gźan la bltos pa ma yin te/ gźan la bltos pa
 ma yin pa ni ma byas pa'o// gañ la ma byas pa ni rtag pa yin la/
 10 rtag pa ni rgyu med pa yin pas rgyu dañ rkyen la mi bltos pa'i
 rtag pa ni mo gśam gyi bu ltar yod pa ma yin na yañ 'jig rten na
 khyim źes bya ba yañ yod de/ des na de rañ (N 274^b) gi ño bor
 grub pa ni med la/ rañ gi ño bor grub pa med pas med pa ñid
 du ltuñ bar 'gyur ba'añ ma yin no// gal te mo gśam gyi bu ltar
 gyur na rtsa la sogs pa la ñe bar brten nas/ rnam par gdags par
 yañ mi 'gyur la/ char dañ ñi ma la sogs pa skyob par yañ mi
 'gyur ro// de lta bas na rañ gi ño bor med pas ni de med la/ rten
 ciñ 'brel par 'byuñ bas byas pa'i yod pa ñid kyis de med pa
 yañ ma yin no// rdzas su yod par gyur na bden par yod pa ñid
 20 kyis źen par yañ 'gyur na/ rdzas su med de gzugs brñan lta bu'o//
 źen pa las ni 'khor bar 'gyur ro// dños po med pas ye med pa
 ñid ces bya bar yañ mi 'gyur te/ rten ciñ 'brel par 'byuñ ba la
 ñe bar brten pa'i rnam par bźag pa ñams par thal bar 'gyur ba'i
 phyir ro// des na 'di ltar rdzas su med pa'i dños po'i don rnam
 par (P 285^a) gnas pa ni kun rdzob tsam du gnas pa ño bo ñid
 kyis stoñ pa 'phags pa rnams kyis mñon par źen par bya ba'i
 gnas su ma gyur pa gañ la bden pa'i don du sgro btags pa ni
 phyin ci log ñid de/ gźan dag tu gnas la gźan dag tu bzuñ ba ñid
 kyis thag pa bsdogs pa la sbrul du bzuñ ba lta bu'o// khyim gyi
 30 bśad pa 'di ñid kyis phreñ ba dañ/ nags tshal dañ/ śiñ rta'i bśad
 pa yañ rig par bya'o//

ji skad bśad pa'i khyim la sogs pa ltar bdag dañ chos kyañ
 bśad par bya'o// ji ltar byas nas śe na/ de la rtsva la sogs pa la ñe
 bar brten nas khyim rnam par bźag pa de bźin du gzugs dañ/ tshor
 ba dañ/ 'du śes dañ/ 'du byed rnams dañ/ rnam par śes pa źes
 bya ba ñe bar len pa'i phuñ po lña la rjes su brten nas bdag ces

9 gañ la ma : gañ pa ma N ; gañ la P. 23 brten N : bsten P.

- ñe bar 'dogs pa 'am/ khams drug po sa dañ/ chu dañ/ me dañ/
 rluñ dañ/ nam mkha' dañ/ rnam par śes pa źes bya ba 'am/
 (N 275^a) reg pa'i skye mched drug po'i mig dañ/ rna ba dañ/
 sna dañ/ lce dañ/ lus dañ/ yid ces bya ba la ñe bar brten nas
 'dogs so// de lta bu'i bdag ni bdag tu rnam par 'jog pa'i rgyu la
 ma bltos par grub pa med pa ñid de khyim la sogs pa rañ gi ño
 bor med pa lta bu'o// gal te yod na ni rañ gi rgyu la ma bltos par
 ñe bar dmigs par 'gyur ba źig na de ltar dmigs pa yañ med do//
 des na rañ gi ño bor ni med pa ñid do// gal te rañ gi ño bor yod
 10 na ni rañ gi ño bor de ltar gnas pa ñid kyis gźan la bltos par mi
 'gyur la/ gźan la mi bltos pa ni byas pa ma yin pas rtag par
 'gyur ro// rtag pa ni rgyu med pa yin la/ rgyu (P 285^b) med pa
 ñid ni boñ bu'i rva bźin du dmigs par mi 'gyur na/ bdag 'di ni
 rañ gi rgyu'i tshogs pa la ñe bar brten nas dmigs te khyim bźin
 no// de lta bas na rtag pa ma yin no// gañ mi rtag pa ñid ni dños
 po med pa'o// gañ dños po med pa ni yod pa yañ ma yin med
 pa yañ ma yin te/ rañ gi rgyu rkyen las byuñ ba ñid dañ/ rañ gi
 ño bor ma grub pa ñid kyis te/ rañ gi ñe bar len pa la brten nas
 bźag pa'i phyir dañ/ de la 'phags pa rnams kyis źen pa'i gnas su
 20 ma gyur pas gzugs brñan la tha sñad byed pa ltar rnam par gnas
 so// phyin ci log tu źugs pas ji ltar gnas pa'i rañ gi ño bo la rmoñs
 pa'i dbañ gis 'di ltar rañ gi ño bor sgro btags nas bdag ni yod
 do źes 'dod de/ de ni ñes par rtag pa'i mthar ltuñ ño// gañ yañ
 bdag ni med do źes 'dod pa de yañ chad pa'i mthar ltuñ ste/ sñar
 khas blañs pa'i dños po de med par dmigs pa'i phyir ro// de yañ
bcom ldan 'das kyis kun dga' bo bdag yod do źes 'dod na de ni
 rtag par lta ba'o// kun dga' bo bdag med do// źes 'dod na chad
 par lta ba'o źes gsuñs pas (N 275^b) thams cad du yañ bdag rdzas
 su med pa la bden par rdzas su sgro btags te/ yod pa ñid dam
 30 med pa ñid du brtags pa ni rtag pa dañ chad pa'i mtha' gñis su
 ltuñ bar źugs par 'gyur ro// gañ gis ñe bar len pa las rnam par
 gnas pa phyin ci ma log pa la ji lta ba bźin du mthoñ ba de ni
 rtag pa dañ chad pa'i mtha' gñis su ltuñ bar mi 'gyur te/ de'i
 rten du gyur pa'i dños po ñe bar mi dmigs pa'i phyir ro// de yañ
 (P 286^a) rdzas rjes su ma dmigs pas ni rtag par lta bar mi ltuñ
 la/ ñe bar len pa las rnam par bźag pa tsam gyis bdag khas

15 lta om. P. 30 rtag : brtag NP. 32 lta ba N : lta P.

blaṅs pas ni chad par lta bar mi ltuñ ño// de lta bu'i mtha' gñis
ga spaṅs nas dbu ma pa'i sgrub pas brten nas 'byuñ bar ñe bar
len pa las rnam par gnas pa'i bdag 'phags pas ji lta ba bzin du
rtogs pas bdag tu 'dzin pa rnam pa thams cad du spaṅs te 'khor
ba las rnam par grol lo// de ltar re zig 'di ni gañ zag la bdag med
pa'o//

chос la bdag med pa ni chos rnams kyi ño bo ñid med pa'o//
de la mdor bsdu na chos ni rnam pa gñis te/ gzugs can dañ gzugs
can ma yin pa'o// de la gzugs can la yañ rnam pa gñis te/ 'byuñ ba
10 dañ 'byuñ ba las gyur pa'o// gañ gzugs can ma yin pa la yañ
rnam pa gñis te/ 'dus byas dañ 'dus ma byas pa'o// de la gzugs
can ma yin pa 'dus byas la yañ rnam pa gsum ste/ sems dañ sems
las byuñ ba dañ/ sems dañ mi ldan pa'o// gañ yañ gzugs can ma
yin pa 'dus ma byas pa ni rnam pa bzi ste/ nam mkha' dañ/ so
sor brtags pa'i 'gog pa dañ/ so sor brtags pa ma yin pa'i 'gog pa
dañ/ chos rnams kyi chos ñid do//

de la re zig 'dus ma byas rnams ni rten ciñ 'brel par 'byuñ ba
ma yin pa ñid kyi kyañ rañ gi ño bor med la/ byas pa ma yin pas
kyañ rañ gi ño bor med de/ 'dus ma byas ni tshig tsam yin pas
20 rnam par dpyad pa gzug par mi bya'o// gañ 'byuñ ba dañ 'byuñ ba
las gyur (N 276^a) pa'i bye brag gis gzugs rnam pa lña po de la 'byuñ
ba chen po bzi ni phan tshun mi 'dor bas (P 286^b) phan tshun gyi
stobs kyi 'byuñ ste/ 'byuñ ba chen po gsum la brten nas sa'i
khams 'grub par 'gyur la/ sa'i khams la brten nas kyañ 'byuñ ba
chen po gsum 'grub pa'o// de bzin du lhag ma rnams la yañ sbyar
ro// de bas na 'di dag ni phan tshun du brten nas 'grub par gnas
te/ sa la ma bltos par yañ 'byuñ ba gsum po sa la brten pa'i ño
bo 'thob par ga la 'gyur/ gañ du 'byuñ ba gsum po med pa der
yañ sas 'byuñ ba gsum la brten pa'i ño bo gañ las 'thob par 'gyur/
30 de bzin du lhag ma rnams la yañ rañ gi ño bo ma grub par sbyar
ro// gal te 'di dag rañ gi ño bor grub par gyur na de dag rañ gi
ño bor grub pa ñid kyi phan tshun bltos par mi 'gyur ro//

'di sñam du sems te/ gañ skye ba'i sñon rol tu 'byuñ ba'i rañ
gi ño bo ma grub pa de lta na yañ phan tshun bltos nas grub pa
yod pas rañ gi ño bor 'gyur ro sñam na/ de ni ma yin te/ ma skyes

2 brten P : brtan N. 20 gzug : gzugs NP. 25 pa'o : po NP. 26 brten nas :
brten na NP. 33 sñon rol tu N : sñon du P.

pa'i sñon rol nas de dag gi rañ gi ño bor med pas de la ni re žig
 bltos pa yod pa ma yin pas grub pa med do// grub pa med par
 gyur pas rañ gi ño bor grub pa gañ las 'byuñ bar 'gyur/ gañ du de
 dag gi rañ gi ño bo grub par med pa der bdag dañ nags tshal la
 sogs pa ltar sa la sogs pa rnams kyi ño bo ñid ma grub pa'o žes
 bya ba 'di gnas so// yañ ño bo ñid du ma grub pas sa la sogs pa
 btags pa tsam du med do žes ni brjod par mi bya ste/ 'di ltar lus
 kyi dbań pos dmigs pas so// de bas na 'di dag ñe bar dmigs pa
 ñid kyi mo gśam gyi bu la sogs pa ltar med pa ni ma yin pa ñid
 10 do// rnam par brtags na ni rañ gi ño bo ma grub pa ñid kyi rañ
 gi ño bo grub pa (N 276^b) ni med de/ (P 287^a) de lta bas na ñes
 pa kho nar brten nas yañ dag par 'byuñ ba 'di rnams ni gzugs
 brñan bžin du ño bo ñid med par rtogs par bya'o// de ltar byas
 na 'jig rten pa dañ yañ 'gal bar mi 'gyur te/ rten ciñ 'brel par
 'byuñ ba la ñe bar brten pa'i rnam par bžag pa khas blańs pas
 so// de kho na ñid dañ yañ 'gal bar mi 'gyur te/ med pa'i ño bo
 ñid kyi sgro ma btags pas mñon par žen pa yañ bzlog par gyur
 pa ñid de/ rten ciñ 'brel par 'byuñ ba brdzun pa bslu ba'i chos
 can ñid du rab tu rtogs pas so// mñon par žen pa med par gyur
 20 na mñon par žen pa'i rgyu can gyi 'khor ba las ldog pa yañ bde
 bar 'grub pa'o// de ltar gzugs brñan bžin du 'byuñ ba chen po
 rnams dños po med pa des na de'i rgyu can gyi 'byuñ ba las gyur
 pa mig la sogs ño bo ñid med pa ñid ni rtogs par sla'o//

gžan yañ thams cad las phra ba'i gzugs kyi ño bo ni rdul phra
 rab ces brjod do// de 'dod pa'i khams na dbań po las phyi rol tu
 gyur pa ni rdzas brgyad dañ ldan par 'byuñ ste/ de la rdzas brgyad
 ni 'di lta ste/ 'byuñ ba chen po bži dañ/ gzugs dañ/ dri dañ/ ro
 dañ/ reg bya'o// nañ gi bdag ñid can lus kyi dbań po dañ ldan pa
 pa ni rdzas dgu'o// de las gžan pa'i mig la sogs pa'i dbań po dañ
 30 ldan pa ni rdzas bcu'o// yañ de dag gi rdul phra rab rnams dañ
 ldan pa la ni rdzas dgu dañ/ bcu dañ/ bcu geig dañ ldan par
 'byuñ ño//

de la rdzas brgyad dañ ldan pa'i rdul phra rab kyi rdzas brgyad
 ni se'u 'bru'i 'bras bu ltar rañ gi ño bo so sor gnas pa ni med kyi
 'on kyań sman gyi tshod ma la ko la'i 'bras du dañ/ sran ma la
 sogs (P 287^b) pa dañ/ btuñ ba la bu ram dañ/ tin ti li'i 'bras bu

15 bžag P : žag N. 17 btags N : gtags P. 21 pa'o : po NP. 36 li'i : li'i NP.

la sogs pa'i ro ltar 'dres par 'gyur nas gnas so// de la yañ (N 277^a)
 rdul phra rab kyī rdzas bdun bdun la bltos pa med par re re mi
 'grub pa ñid kyis rañ gi ño bor grub pa ni med do// gal te yod na
 ni re re žiñ rdzas bdun bdun la bltos pa ñams par 'gyur la/ des na
 rgyu med pa yin no// rgyu med par ni la lar 'ga' yañ grub pa med
 do// rdzas bdun bdun la bltos pa dañ bcas par dmigs pas sa la
 sogs pa dañ/ khyim la sogs pa ltar rañ gi ño bor ni mi dmigs so//
 thams cad du med pa yañ ma yin te/ re re žiñ rdzas bdun bdun
 la brten nas ñe bar btags pa dmigs pa'i phyir ro// gañ rdzas
 10 brgyad dañ ldan pa'i rdul phra rab kyī rigs pa de ñid rdzas dgu
 dañ/ bcu dañ bcu gcig dañ ldan pa'i rdul phra rab la yañ sbyar
 bar bya'o// des na 'di ltar mig la sogs pa dbaṅ po lña gzugs la
 sogs pa don lña dañ bcas pa ni gzugs brñan lta bu ñid do// gañ
 yañ sems dañ sems las byuñ ba gañ dag mig la sogs pa la brten
 ciñ/ gzugs la sogs pa la dmigs nas ñe bar 'byuñ ba de dag kyañ
 gzugs brñan lta bu ñid las mi 'da' ba ñid de/ gzugs brñan lta
 bu'i rten dañ dmigs pa las byuñ ba'i phyir ro//

gžan yañ ji ltar 'byuñ ba chen po rnams phan tshun bltos nas
 'byuñ ba ñid kyis rañ gi ño bor grub pa ni med pa de bžin du
 20 sems las byuñ ba rnams kyañ phan tshun gyi stobs la brten nas
 grub pa ñid kyis rañ gi ño bor grub pa med pa ñid de gzugs
 brñan (P 288^a) lta bu ñid las mi 'da'o// de bžin du de dag gi
 mtshan ñid rnams la yañ sbyar bar bya'o// de lta bas na chos
 thams cad dños po med pa yin la/ gañ gis dños po bden par sgro
 'dogs pa de ni (N 277^b) phyin ci log yin te/ dños po ni gžan du
 gnas la/ chos ni gžan du gzuñ ba ñid kyis smig rgyu la chur
 'dzin pa lta bu'o//

gañ gis mi rtag pa ñid du khas blañs nas yañ dños po bden par
 'dod pa des ni dños po'i ño bo ji lta ba bžin du ma šes te/ phyin
 30 ci log la yañ dag par 'du šes pas re žig dañ por bdag ñid bslus
 pa yin la/ de nas ni gžan dag yin no// de dag ni de'i grub pa'i
 mtha' la žen pa yin te/ de dag gis rdzas bden pa'i ño bo ñid du
 rab tu sgrub pa na luñ gis sam/ rigs pas sgrub par byed do// de
 la re žig luñ ni 'di yin te/ de lta bas na kun dga' bo gañ na gañ
 med pa de ni des stoñ pa ñid yin la/ lhag ma gañ yin pa de ni

10 rdzas dgu dañ/bcu dañ bcu gcig gi dañ ldan pa'i rdul phra rab kyī rigs pa de
 ñid *post* de ñid *add.* NP. 21 grub P : sgrub N. 25 de ni P : de na N.

- yod pa ñid do// źes źes pa ni yañ dag pa ji lta ba bźin du źes pa'o// źes de skad brjod pa ni phyin ci ma log pa stoñ pa ñid rtogs pa'o// źes bya ba dañ/ de bźin du dge sbyon dañ bram ze kha cig gañ stoñ pa de yañ mi 'dod la/ gañ gis stoñ pa de yañ mi 'dod pa de lta bu'i rnam pa'i stoñ pa ñid ñes par bzuñ ba yin no// de ci'i phyir źe na/ gañ gis stoñ pa de ni med pa ñid yin la/ gañ stoñ pa de ni yod pa ñid yin pas stoñ pa ñid ces rigs so// thams cad med na gañ gañ gis stoñ par 'gyur/ de ñid des stoñ par ni rigs pa ma yin no// de lta bas na ñes par bzuñ bar
- 10 'gyur ro// ji ltar na (P 288^b) stoñ pa ñid legs par bzuñ ba yin źe na/ gañ na gañ med pa de ni des stoñ pa ñid do źes yañ dag par mthon la/ lhag ma ni yod pa ñid de źes yañ dag pa ji lta ba bźin du rtogs pa'o// źes de ltar brjod pa ni stoñ pa ñid yañ dag pa ji lta ba bźin rtogs pa'o źes gsuñs pa dañ/ de bźin du

[brtags pa'i dños po med pa ste|| gźan gyi dbań ni yod pa ñid |
|sgro 'dogs pa dañ skur 'debs pa'i|| mthar rtog pa ni brlag par 'gyur |

źes (N 278^a) kyañ gsuñs so źes bya'o//

- de dag gi rigs pa yañ rdzas tsam yañ med na gdags pa'i mtshan ma med pas btags pa yañ yod par mi 'gyur la/ de med na las kyi
- 20 'bras bu la sogs pa yañ ñams par 'gyur ro źes brjod do// de la khyed kyis dños po yod par bsgrubs na ni de skad brjod par rigs na bsgrubs pa yañ ma yin te/ 'jigs pas dal bus smras pa lta bur źes so// ji skad smras pa'i rigs pas dños po bden par yod pa gsal bas dños po med pa'i don la yañ dños po'i don du mtshon nas las dañ 'bras bu la sogs pa thams cad rigs par rtogs so// luñ dañ 'gal ba'i don yañ sñar ñe bar brjod de/ de lta mos kyi luñ gis ni mñon par 'dod pa'i dños po'i ño bo yod par sgrub par mi nus so// yod pa ñid tsam ñe bar brjod pas ni bden par yod pa ñid du mi 'grub ste/ btags pa tsam la yod do źes ñe bar brjod do//
- 30 de yañ *bcom ldan 'das* kyis/ dge sloñ dag lña po 'di rnam ni 'du źes tsam dañ/ dam bea' ba tsam dañ/ kun rdzob tsam dañ/ tha sñad tsam dañ/ 'di lta ste 'das pa'i dus dañ/ ma 'oñs pa'i dus dañ/ nam mkha' dañ/ mya ñan (P 289^a) las 'das pa dañ/ gañ

2 // P : / N. 4 gañ gis stoñ pa de yañ mi 'dod la/ *post* de yañ mi 'dod la / *ad*. P.
5 rnam pa'i : rnam pa ni NP; ñes par N : ñe bar P. 9 ñes par N : ñe bar P.
16 rtog : rtogs NP. 18 gdags P : bdags N. 19 mi *om*. NP. 27 dños po'i *om*. P.

zag ces bya ba'o// zes de ltar 'du śes tsam du mñon par bsgrubs
 nas yañ *bcom ldan 'das* kyis/ dge sloñ dag 'das pa'i gzugs byuñ bar
 ma gyur na thos pa dañ ldan pa'i 'phags pa ñan thos dag 'das pa'i
 gzugs la mi lta bar mi 'gyur ba žig na/ gañ gi phyir 'das pa'i gzugs
 yod pas de'i phyir thos pa dañ ldan pa'i 'phags pa ñan thos 'das
 pa'i gzugs la mi lta'o// dge sloñ dag gal te ma 'oñs pa'i gzugs 'byuñ
 bar mi 'gyur na thos pa dañ ldan pa'i 'phags pa ñan thos ma 'oñs
 pa'i gzugs la mñon par mi dga' bar mi 'gyur ba žig na/ gañ gi
 phyir (N 278^b) ma 'oñs pa'i gzugs 'byuñ bar 'gyur ba yod pas
 10 de'i phyir thos pa dañ ldan pa'i 'phags pa ñan thos ma 'oñs pa'i
 gzugs la mñon par mi dga'o zes gsuñs so//

de lta bas na btags par yod pa la yañ yod par ñe bar brjod pas
 yod par ñe bar gsuñs pa tsam gyis bden pa ñid kyī dños po 'grub
 par mi nus so// de lta bas na rten ciñ 'brel par 'byuñ ba'i ño bo
 ñid ni dños po med pa'o// dños po med pa yin na rten ciñ 'brel
 par 'byuñ ba ñid dañ ni mi 'gal te/ gañ gi phyir byas pa can gyi
 dños po rten ciñ 'brel par 'byuñ ba brdzun pa slu ba'i chos can
 'di ni 'dir ño bo dañ/ rdzas dañ dños por med do// de lta yañ
 byas pa can gyi dños po bcos ma'i rañ bžin du ni yod de/ ño
 20 bo ñid du med pa ñid kyis stoñ pa'o// de lta bas na *bcom ldan 'das*
 kyis kyañ

|'di ltar mthoñ ba'i rgyun 'di yañ|| sgyu ma lta bur byis pa 'drid|
 |gnod par byed dañ zug rñu ste|| 'di la sñiñ po yod ma yin|

|ji ltar gañ larnam dpyad pas|| gsog (P 289^b) dañ gsob tu bzod pa ni|
 |de la tshul bžin rtogs pa ste|| de yis sñiñ po med par mthoñ|

gzugs ni dbu ba'i goñ bu 'dra		tshor ba chu bur lta bu ste
'du byed smig rgyu lta bu yin		'du śes rnams ni chu śiñ 'dra
rnam śes sgyu ma lta bu zes		ñi ma'i gñen gyis gsuñs pa yin

|de ltar phuñ po la rtog pas|| ñin mo dañ ni mtshan rnams su|
 30 |brtson 'grus brtsams pa'i dge sloñ gis|| śes bžin so sor dran pa yis|
 |'du byed ñer ži ži ba yi|| ži ba'i go 'phañ rab tu 'thob|
 |bde ba bla med dañ ldan pa'i|| mya ñan 'das pa 'gro bar 'gyur|

4 žig na / : žig NP. 25 rtogs : rtog NP. 26 dbu ba'i : dbu ma'i NP.

- zes bya ba dañ/ yañ 'di ltar *mdo sde* las/ rigs kyi bu ji ltar na
 byañ chub sems dpa' chos la bdag med pa šes pa dañ ldan par
 'gyur že na/ 'di la byañ chub sems dpas chos la sgro btags pa dañ/
 chos la skur pa btab pa yañ dag pa ji lta ba bžin du rab tu (N 279^a)
 šes so// des na 'di ltar 'gyur te/ chos rnams glo bur ba kun tu
 btags pa zes bya bar rab tu gnas kyi chos de de'i ño bor yod pa
 ni ma yin la/ yi ge de'i ño bo yañ yod pa ma yin no// 'on kyañ
 'di dag ni miñ tsam pa 'di dag ni tha sñad tsam pa zes byas nas
 de la mñon par žen par ni mi byed do// glo bur ba'i chos de
 10 thams cad kyi thams cad du med pa yañ ma yin te/ chos rnams
 rkyen gžan dañ gžan la bltos pa'i phyir rkyen gžan dañ gžan la
 bltos na ni yod do// rkyen dañ bral na ni 'gag ste/ 'di ltar de thams
 cad byañ chub sems dpas yañ dag pa ji lta ba bžin du rab tu
 šes so zes gsuñs so// des na 'dir rten ciñ 'brel par 'byuñ ba'i ño
 bo yañ dag pa ma yin pa glo bur ba ñid kyis des byas pas dños
 por ni med (P 290^a) kyi thams cad kyi thams cad du med pa ni
 ma yin no// gal te de'i ño bo yod na ni de rtag pa ñid yin pa'i
 phyir mi bden pa'i ño bo ma yin pas rañ bžin du gnas pa ñid
 du 'gyur na/ de yañ med de/ de lta bas na glo bur ba ñid yin gyi
 20 rañ bžin du gnas pa ni ma yin no// des na 'di ltar chos de de'i
 ño bor ni yod pa ma yin la/ yi ge'i ño bor yañ yod pa ma yin
 no zes gsuñs so// gžan las kyañ

|phuñ po lña po dños med pa|| des na mi bden pa las byuñ|
 |skye ba po yañ yod ma yin|| gañ žig skye ba'i phuñ po'añ med|

ces gsuñs so//

gal te 'di dag rdzas bden pa ñid du yod par gyur na/ de lta na
 rdzas su yod pa ni rtag tu gnas pa ñid kyis mi bden pa'i dños
 po ñams par 'gyur ro// de bas na 'di ltar

- |mi zad pa'i chos bži ni|| jig rten mgon gyis bstan pa ste|
 30 |sams can nam mkha' byañ chub sems|| sañs rgyas chos kyañ de bžin no|

|gal te de dag rdzas gyur na|| zad pa ñid du 'gyur ba yin|
 |med pa de ni mi zad de|| de lta bas na mi (N 279^b) zad bstan|

zes gsuñs pa dañ/ de bžin du

[srid pa gsum ni btags pa tsam|| dños po'i ño bo ñid du med|
| btags pa yi ni dños po rnams|| rtog ge ñan pas kun tu brtags|

- zes bya ba dañ/ de bzin du rigs kyi bu byañ chub sems dpa'
chos bcu dañ ldan na rten ciñ 'brel par 'byuñ ba la mkhas pa
yin te/ bcu gañ ze na/ 'di lta ste/ chos rnams gsog ñid du rab tu
śes pa dañ/ gsob ñid dañ/ sñiñ po med pa ñid dañ/ mig yor lta
bu ñid dañ/ gzugs brñan lta bu ñid dañ/ sgra brñan lta bu ñid
dañ/ sgyu ma lta bu ñid dañ/ mi gnas pa ñid dañ/ gyo ba ñid
dañ/ rten ciñ (P 290^b) 'brel par 'byuñ ba ñid du de ltar de dag
10 gis rab tu śes par 'gyur te/ 'di ltar chos 'di dag ni 'di ltar gsog ñid
dañ/ 'di ltar gsob dañ/ 'di ltar sñiñ po med pa nas 'di ltar rten
ciñ 'brel par 'byuñ ba'i bar du'o// de lta mod kyi yañ 'di ltar
skye'o zes bya bar yañ rab tu śes la/ gnas so zes bya ba dañ/
'jig go zes bya bar yañ rab tu śes so// de dag 'di sñam du yañ
'gyur te/ chos 'di dag ni ma rig pa'i rkyen gyis byuñ ba/ ma rig
pa sñon du 'gro ba/ ma rig pas rab tu byuñ ba ste/ ma rig pa
la kun tu brten nas 'du byed rnams rab tu 'byuñ bar 'gyur ro//
'du byed rnams la kun tu brten nas rnam par śes pa rab tu skye'o//
rnam par śes pa las ni miñ dañ gzugs su gdags par 'gyur ro// miñ
20 dañ gzugs su btags pa las ni skye mched drug tu gdags pa 'byuñ
bar 'gyur ro// skye mched drug las ni reg pa 'byuñ ño// reg pa
las ni tshor ba byuñ ño// tshor ba'i rgyu las ni byis pa rnams sred
pas gnod par 'gyur ro// sred pas ni ñe bar len pa rnams ñe bar
len te ñe bar len pa ñe bar blañs pas ni srid pa'i rgyun 'byuñ ño//
srid pa las ni skye ba 'byuñ ño// skye ba las (N 280^a) ni rgas pa
'byuñ ño// rgas pa'i chos las ni skyes bu gañ zag 'chi bar 'gyur la/
'chi ba la brten nas mya ñan dañ/ smre sñags 'don pa dañ/ sdug
bsñal ba dañ/ yid mi bde ba dañ/ 'khrug pa rnams 'byuñ bar
'gyur te/ de ltar na sdug bsñal gyi phuñ po 'di 'ba' žig kun tu
30 'byuñ bar 'gyur ro// de lta bas na skyes bu mkhas pa rtogs pa
dañ ldan pas ma rig pa spañ ba la 'bad par bya'o// ma rig pa
rnam par bsal ba'i phyir dañ/ ma rig pa rtsa ba nas dbyuñ ba'i
phyir dañ/ ma rig pa 'gog pa'i phyir 'bad par bya'o// ma rig pa
'gags na mi śes pa la brten pa'i (P 291^a) chos 'di dag kyañ 'gags

22 rnams : rnams / NP. 30 bas na : bas na / NP; rtogs : rtog NP. 33 // ma
rig N : // ma rigs P. 34 'gags na P : 'gag pa ? N.

par 'gyur te/ 'di lta ste rigs kyi bu dper na srog gi dbaṅ po 'gags
 na dbaṅ po lhag ma rnam kyaṅ 'gags par 'gyur ro// de bzin
 du ma rig pa 'gags pas mi śes pa la brten pa'i chos 'di rnam
 'gags par 'gyur ro// mi śes pa med na ṅon moṅs pa kun tu mi
 spyod do// ṅon moṅs pa kun tu mi spyod na 'khor bar 'jug par
 mi 'gyur la/ 'khor ba'i rgyu yaṅ 'gag par 'gyur zin/ mya ṅan las
 'das pa la ṅe bar yaṅ 'gyur ro// rigs kyi bu chos beu po 'di dag
 daṅ ldan pa'i byaṅ chub sems dpa' ni rten ciṅ 'brel par 'byuṅ
 ba la mkhas par 'gyur ro// zes gsuṅs pas 'di lta bu ni phyin ci
 10 ma log pa'i stoṅ pa ṅid kyi don te/ 'di lta ste dṅos po med pa'i
 don 'di yin gyi thams cad du med pa'i don ni ma yin no// de
 yaṅ bcom ldan 'das kyis

|gaṅ zig rkyen las skyes pa de ma skyes|
 |de la skye ba'i raṅ bzin yod ma yin|
 |rkyen la rag las gaṅ de stoṅ par bśad|
 |gaṅ zig stoṅ ṅid śes de bag yod yin|

zes gsuṅs so// *slob dpon gyi źal śṇa* nas kyis kyaṅ

|brten te 'byuṅ ba'i ṅo bo gaṅ|| de ṅid stoṅ pa ṅid du brjod | (N 280^b)
 |dṅos po rten ciṅ 'byuṅ bas na|| de phyir dṅos po med pa ṅid|

20 ces gsuṅs so//

gaṅ de lta bu ni dṅos po med pa'i don yin te/ de lta bu ni bdag
 med pa'i don yin la/ dṅos po ni bdag go// gal te de dṅos por yod
 na ni bdag daṅ bcas par gyur ro// bdag daṅ bcas par gyur na raṅ
 dbaṅ can du 'gyur la raṅ dbaṅ can du gyur na ni rtag par 'gyur la

|dṅos po rtag pa ni med de|| 'du byed thams cad mi rtag pa|

zes gsuṅs so// des na *slob dpon gyi źal śṇa* nas kyis kyaṅ

|rten ciṅ 'brel par 'byuṅ ba gaṅ|| de ṅid khyod ni stoṅ par bźed|
 |dṅos po raṅ dbaṅ can med ces|| (P 291^b) mñam med khyod

kyi seṅ ge'i sgra|

zes gsuṅs so// 'phags pa lha'i źal śṇa nas kyis kyaṅ

30 |rten ciṅ 'brel par 'byuṅ ba gaṅ|| raṅ dbaṅ can du de med skyes|

5 mi spyod bis N : mi sbyod bis P. 8 sems dpa' P : sems dpas N. 17 zes P :
 śes N. 25 de || 'du . . . : de 'du NP. 29 zes P : śes N; śṇa om. NP.

|'di dag thams cad rañ dbaṅ med|| des na bdag ni yod ma yin|

ḥes bśad do// *slob dpon ma ti ci tras kyaṅ*

|rañ dbaṅ yod na byed por 'gyur|| byed po 'ga' yaṅ mi rigs pas|
|chos kun byed pa med pa yi|| tshul du khyod kyis gsuṅs pa yin|

|chos 'di rñā chen brduṅs pa yi|| stoṅ ñid seṅ ge'i sgra 'di yis|
|lha daṅ bcas pa'i 'jig rten la|| sa mtshams bcad par rnam par gnas|

ḥes bśad do//

'di ni re ḥig chos daṅ gaṅ zag dag rab tu 'byed pa'i 'jig rten las
'das pa'o// 'jig rten pa'i ni mtha' med pas de ni gzuṅ maṅ ba ñid
10 kyis 'dir brjod par mi nus pas bźag go// de ltar śes rab bśad zin to//

11. sems las byuṅ ba'i chos gaṅ daṅ mtshuṅs par ldan na rnam
par śes pa 'bad pa chuṅ nur dmigs pa yoṅs su gcod pa ñid de/
dmigs par gtogs pa la brtags pas phra mo mi byed pa de ni kun
tu rtog pa ḥes bya ba ste rnam par rtog pa ḥes brjod do// 'di lta
ste/ 'ga' ḥig gis thag riṅ po nas 'di ltar bum pa daṅ kham phor
la sogs pa mthoṅ ba (N 281^a) ñid na/ der gtogs pa la dpyad pa
ma byas par bzuṅ ba rtsam du dpyod pas des 'di ltar rnam par
śes pa dmigs pa la yoṅs su dpyad pa rtsiṅ bar 'jug go// de daṅ
mtshuṅs par mi ldan na ni de ltar 'jug pa med do// de lta bas
20 na sems rtsiṅ ba'i mtshan ñid ni rnam par rtog pa ḥes brjod kyi
rnam par śes pa ni gzugs can ma yin pa ñid kyis bdag ñid ni
rtsiṅ ba'i rnam par 'gyur ba ma yin no//

chos mñon pa las ni// rnam par rtog pa gsum 'byuṅ ste/ ño bo
ñid kyi rnam par rtog pa daṅ/ (P 292^a) kun tu ñes pa'i rnam
par rtog pa daṅ/ rjes su dran pa'i rnam par rtog pa'o// de la
rnam par rtog pa de rnams las gaṅ ño bo ñid kyi rnam par rtog
pa ni bśad pa de ñid do// mñam par ma gźag pa'i yid kyi śes
rab ni kun tu ñes par rtog pa'i rnam par rtog pa'o// mñam par
gźag pa daṅ ma gźag pa'i yid kyi dran pa thams cad ni rjes su
30 dran pa'i rnam par rtog pa'o// de yaṅ ji skad du/ skyes bu mig
gi rnam par śes pa daṅ ldan pas sñon po śes kyi sñon po'o sñam

5 chos 'di : chos kyi NP. 6 la : las NP. 15 kham N : kham P. 19 bas na
P : bas N. 25 pa'i : pa ni NP.

du ni ma yin no źes gsuńs pa la rnam par rtog pa dań rnam
 par dpyod pa źes bya ba ńag dań mtshuńs par ldan pas rten
 ciń 'brel par 'byuń ba'i bye brag brjod pa'i khyad par yońs su
 gcod pa na de'i rnam par byuń ba ni sńon po źes pa źes bya'o//
 de ńid la yań kun tu ńes par rtog pa gsal ba dań/ mi gsal ba źes
 bya ba ńag gi yid kyi rnam par źes pas yońs su gcod pa ni sńon
 po'o źes źes pa'o//

12. sems las byuń ba'i chos gań dań mtshuńs par ldan na rnam
 par źes pas dmigs pa la źib par yońs su dpyod pa de ni sems las
 10 byuń ba'i chos dpyod pa źes bya ste/ sems phra ba'i mtshan ńid
 de/ 'di lta ste/ bum pa dań/ kham phor la sogs pa de dag ńid
 la gas pa dań/ ma gas pa yońs su (N 281^b) dpyod ciń yońs su
 dpyad nas 'di gas pa'o// 'di ni sra ba'o źes de lta bu'i rnam pa
 la dmigs śiń phra bar dpyod pa la 'jug pa ni sems las byuń ba'i
 chos dpyod pa źes brjod do// gań rnam par dpyod pa dań/ gań
 yań bśad ma thag pa'i rnam par rtog pa gńis kyis ni ńag 'du byed
 par brjod de/ ńag kun nas bsłań bar byed pa'i phyir ro// *bcom ldan*
 'das kyis kyań/ rnam par brtags rnam par dpyad nas tshig tu
 brjod kyi ma brtags ma dpyad (P 292^b) par ni ma yin no źes
 20 gsuńs pa'i phyir ro//

13. bag med pa ni dge ba'i chos rnams mi sgom źiń gces su mi
 'dzin pa ste/ 'chad par 'gyur ba'i bag yod pa las bzlog ste sbyar
 ro//

14. bag yod pa ni dge ba'i chos rnams sgom pa la gces su byed
 pa dań bcas pa ńid de/ sems kyi rgyun dge ba'i chos la gźol bar
 byed ces bya ba'i don to// de la dge ba'i don ni bde ba'i don te/
 'tshe ba thams cad log pa ńid kyis mya ńan las 'das pa ni thams
 cad du bde ba ste nad med pa lta bu'o// lam gyi bden pa yań
 de thob par byed pa'i rgyu ńid kyis bde bas so// de las gźan pa
 30 dge ba zag pa dań bcas pa ni rań dań rjes su mthun pa'i rnam
 par smin pa'i dńos po 'dod pa thob par byed pas so//

2 ńag : dag NP. 5 mi gsal ba : mi gsal NP. 6 ńag gi yid : dag gis yid NP.
 11 phor N : por P. 14 phra P : pra N. 15 dpyod : spyod NP. 17 bsłań P :
 bsłań N. 18 brtags : brtag NP. 21 sgom P : sgoms N.

- de la dge ba'i rtsa ba gsum dañ/ ño tsha śes pa dañ/ khrel yod
 pa źes bya ba 'di dag ni ño bo ñid kyis dge ba ste/ gźan dañ ldan
 pa dañ/ kun nas sloñ ba la mi bltos pa'i phyir phan pa'i sman lta
 bu'o// dge ba'i rtsa ba gsum dañ/ ño tsha śes pa dañ/ khrel yod
 pa'i chos de dag dañ mtshuñs par ldan na mtshuñs par ldan pas
 dge ba'o// sman dañ sbyar ba'i btuñ ba lta bu ste/ de dag dañ
 mtshuñs par mi ldan pa rnams ni dge ba ma yin pa'i phyir ro//
 lus dañ ñag gi las dañ/ sems dañ ldan pa ma yin pa'i 'du byed
 thob pa dañ/ skye ba la sogs pa dge ba'i rtsa ba la sogs pa'i chos
 10 (N 282^a) de dag dañ mtshuñs par ldan pas kun nas bsłañ ba ni
 kun nas bsłañ bas dge ba ste/ sman dañ sbyar ba'i chu las byuñ
 ba'i 'o ma lta bu'o// kun nas sloñ bar byed pas na kun nas sloñ
 ba'o// de yañ rnam pa gñis te/ rgyu'i kun nas sloñ ba dañ/ de'i
 dus kyi kun nas sloñ ba'o// de la lus dañ ñag gi las (P 293^a)
 la sogs pa kun tu byuñ ba'i dus su gañ gis kun nas sloñ ba de
 ni de'i dus kyi kun nas sloñ ba'o// rgyu'i kun nas sloñ ba ni de la
 sbyor ba'i dus kyi ste/ de las 'dir sgom pas spañ bar bya ba'i
 yid kyi rnam par śes pa rab tu 'jug par byed pa'i dbañ gis dge
 ba dañ/ mi dge ba dañ/ luñ du ma bstan par brjod par byed
 20 kyi de'i dus kyi kun nas sloñ ba lta bu ni ma yin no//

15. sems las byuñ ba'i chos gañ dañ mtshuñs par ldan pas 'khor
 ba'i skyon mthoñ ba ñid kyis sems 'khor ba las skyo ba ñid de/
 de ni ñon moñs pa spoñ ba la rjes su mthun pas ñes par skyo
 ba źes brjod do//

16. sems kyi rab tu dga' ba ni sems kyi mgu ba ste yid bde ba
 las tha dad du gyur pa ni rab tu dga' ba'o//

17. śin tu sbyañs pa ni lus dañ sems dag las su ruñ ba ñid do//
 śin tu mi sbyañs pa'i lus dañ sems lei ba ñid de/ lei na ni mi gsal
 ba'i phyir de ni byiñ ba dañ rmugs pa'i bdag ñid do// sems las
 30 byuñ ba'i chos gañ de dañ bral ba tiñ ñe 'dzin 'byuñ bar byed
 pa de ni śin tu sbyañs pa'o// ji ltar lus śin tu sbyañs pas bde bar
 'gyur la/ bde ba las ni sems rtse gcig par 'gyur ro// źes gsuñs pa
 de lta bu'o//

5 dañ mtshuñs N : rañ mtshuñs P. 18 kyī om. NP. 22 skyo : skye NP.
 23 mthun : 'thun NP. 28 mi sbyañs : spyañs NP. 32 rtse ? N : rtsa P.

18. sems las byuñ ba'i chos gañ dañ mtshuñs par ldan na khro
ba'i rkyen gyis khu tshur dañ thal lcag la sogs pas gžan la rnam
par 'tho 'tshams par byed pa de ni rnam par 'tshe ba'o//

19. de dañ 'gal ba'i chos ni rnam par mi 'tshe ba ste/ gañ (N 282^b)
gi dbaň gis gžan la rnam par 'tho mi 'tsham pa'o//

20. bdag ñid kyi rigs dam pa las skyes pa dañ/ thos pa dañ/
tshul khrims la sogs pa'i chos sdig pa la žugs par gyur na ñams
par 'gyur bar dmigs te/ 'di dag ni rigs pa ma yin no// sñam nas
gañ gi dbaň gis (P 293^b) bdag gam chos kyi dbaň du byas nas
10 sdig pa la mi 'jug pa de ni ño tsha dañ ldan pas sdig pa las ldog
pa'i rgyu'i chos 'dzem pa žes bśad pa ste/ ño tsha śes pa žes
brjod do//

21. gžan la bltos nas ñes pa las 'dzem pa de ni khrel yod pa'o//
des na 'di ltar bcom ldan 'das kyi kyañ chos gñis ni 'jig rten skyoñ
ba yin te/ ño tsha śes pa dañ/ khrel yod pa'o// žes gsuñs pa'o//

22. yañ sems las byuñ ba'i chos gañ dañ ldan pas sems dmigs
pa'i yul la 'bad pa med par mñam du 'jug pa de ni sems mñam
pa ñid de btañ sñoms žes brjod do// de ni 'di ltar yul la rjes su
chags pa yañ ma yin/ khoñ khro ba yañ ma yin no// de yañ de
20 ni rnam pa gñis te/ so sor brtags pa'i btan sñoms dañ/ so sor
ma brtags pa'i btan sñoms so// dgra bcom pa'i śes par gtogs pa
ni so sor brtags pa'i btañ sñoms so// so so'i skye bo'i mi śes
pa'i rjes su soñ ba ni so sor ma brtags pa'i btañ sñoms so//

23. rnam par grol ba ni sems kyi dri ma dañ bral ba ste/ ñon
moñs pa rab tu spañs pas rnam par grol ba žes bya ba'i sems las
byuñ ba'i chos 'byuñ ba gañ gis sems dri ma dañ bral bar gyur
pa de rnam par grol ba'o//

24. dge ba'i rtsa ba ni gsum ste/ ma chags pa dañ/ že sdañ med
pa dañ/ gti mug med pa'o// de la ma chags pa ni sred pa'i gñen

2 thal lcag N : thal lcags P. 13 gžan la : gžan las NP. 20 so sor brtags : so
sor btags NP. 28 ni P : na N.

por gyur pa'i chos dños po'i don la žen med pa'i mtshan ñid do//
 že sdañ med pa ni khoñ khro ba'i gñen po'i chos sems can rnams
 la sems (N 283^a) rtsub pa med pa'i mtshan ñid do// gti mug med
 pa ni ma rig pa'i gñen po'i chos śes rab kyi ño bo'o// 'di dag ni
 rañ gi bdag ñid kyañ dge ba yin la/ dge ba gžan rnams kyi yañ
 rtsa bar gyur par dge ba'i rtsa ba ste/ 'di (P 294^a) ltar śiñ rnams
 kyi rtsa ba 'dab ma la sogs pa skye ba dañ gnas pa dañ 'phel ba'i
 rgyur gyur pa ltar/ de bžin du dge ba'i chos thams cad kyi rtsa
 bar dge ba'i gsum po 'di dag ñid śes par bya'o//

10 25. dge ba'i rtsa ba gsum po 'di dag las bzlog pa gsum ni mi dge
 ba'i rtsa ba ste/ chags pa dañ/ že sdañ dañ/ gti mug go// de la
 'dod par gtogs pa'i 'dod chags thams cad ni chags pa mi dge ba'i
 rtsa ba ste/ de ni gcig tu mi dge ba'i rtsa ba ñid kyi phyir ro//
 že sdañ thams cad ni že sdañ ste mi dge ba'i rtsa ba'o// 'jig tshogs
 la lta ba dañ/ mthar 'dzin par lta ba dañ/ mtshuñs par ldan pa'i
 gti mug ma gtogs pa 'dod pa na spyod pa'i ma rig pa thams cad
 ni gti mug ste mi dge ba'i rtsa ba'o//

26. luñ du ma bstan pa'i rtsa ba ni gsum ste/ sred pa dañ/ ma
 rig pa dañ/ blo gros so// de la 'dod pa na spyod pa'i 'jig tshogs
 20 la lta ba dañ/ mthar 'dzin par lta ba dañ/ lta ba de dag dañ
 mtshuñs par ldan pa'i gti mug ma gtogs pa'i ñon moñs pa dañ/
 ñe ba'i ñon moñs pa thams cad ni mi dge ba ste/ rnam par smin
 pa mi 'dod pa ñid kyis so// gzugs dañ gzugs med pa na spyod pa'i
 ñon moñs pa dañ/ ñe ba'i ñon moñs pa thams cad dañ/ 'dod
 pa'i khams kyi 'jig tshogs dañ/ mthar 'dzin par lta ba la sogs pa
 gsum po ste/ de dag thams cad ni luñ du ma bstan pa'o// de la
 la la ni sred pa luñ du bstan pa las/ la (N 283^b) la ni ma rig
 pa luñ du ma bstan pa las/ la la ni śes rab luñ du ma bstan pa
 las te/ des na thams cad luñ du ma bstan pa'i rtsa ba zes brjod
 30 do// rañ ñid kyañ luñ du ma bstan pa ñid yin la/ de las gžan
 pa'i luñ du ma bstan pa'i yañ rtsa bar gyur pa'i phyir ro// (P 294^b)
 gžan dag ni mi bstan pa ñid dañ/ mthon por 'jug pa'i phyir rtsa
 ba dañ chos mi mthun pas luñ du ma bstan pa'i rtsa ba ma
 yin no//

1 žen med : žen NP. 4 'di dag ni N : 'di dag ži P. 26 thams cad ni : thams cad
 na NP. 27 ma rig N : ma rigs P. 28 luñ du : luñ NP. 32 bstan P : brtan N.

27. kun tu sbyor ba ni kun tu sbyor ba dgu ste/ 'di lta ste/ rjes
 su chags pa'i kun tu sbyor ba dañ/ khoñ khro ba'i kun tu sbyor
 ba dañ/ ña rgyal gyi kun tu sbyor ba dañ/ ma rig pa'i kun tu
 sbyor ba dañ/ lta ba'i kun tu sbyor ba dañ/ mchog tu 'dzin pa'i
 kun tu sbyor ba dañ/ the tshom gyi kun tu sbyor ba dañ/ phrag
 dog gi kun tu sbyor ba dañ/ ser sna'i kun tu sbyor ba zes bya
 ba'o//

(1) de la rjes su chags pa ni sred pa dañ/ kun tu zen pa dañ/
 chags pa dañ/ 'dod chags te/ de dag ñid kyis srid pa'i sdug bsñal
 10 la rab tu sbyor bas na kun tu sbyor ba zes brjod do//

(2) khoñ khro ni gnod sems dañ ze sdañ ste/ sems can gyi yul
 la kun nas mnar sems pa ni khoñ khro'i kun tu sbyor ba'o//

(3) ña rgyal bdun ni ña rgyal gyi kun tu sbyor bar brjod do//
 'di lta ste/ ña rgyal dañ/ lhag pa'i ña rgyal dañ/ ña rgyal las kyañ
 ña rgyal dañ/ ña'o sñam pa'i ña rgyal dañ/ mñon pa'i ña rgyal
 dañ/ log pa'i ña rgyal dañ/ cuñ zad sñam pa'i ña rgyal lo// de ni
 bdag ñid gzan dag pas bden pa mi bden pa'i rnam pa'i khyad
 par 'ga' žig yoñs su brtags nas kheñs par byed pa ste/ sems kyī
 rañ bžin 'gyur ba 'byuñ ba'i rgyu sems las byuñ ba'i chos ñon
 20 moñs pa can te/ 'di ni re žig ña rgyal spyi'o// de ni 'jug pa'i bye
 brag gis rnam pa bdun no//

de la 'jig rten ni dman pa dañ/ bar ma dañ/ mchog gi bye brag
 tu phan tshun (N 284^a) bltos nas rnam par gnas so// de la gañ
 dman pa la bltos nas rnam pa gsum du rtog pa de la thos pa
 dañ/ tshul khirms dañ/ rigs dañ/ gzugs dañ/ dbañ phyug la sogs
 pas dman pa las bdag (P 295^a) ñid dman no sñam du kheñs pa
 gañ sems kyī rañ bžin 'gyur bar byed pa'i mtshan ñid can de
 yañ re žig ña rgyal zes bstan to// gañ yañ dman pa dañ bdag
 mtshuñs par dmigs pas ji ltar yoñs su brtags pa'i khyad par
 30 skyed par byed pa 'di yañ ña rgyal zes bya'o// gañ yañ dman
 pa las bdag lhag par ñe bar dmigs nas kun tu rtog pa'i khyad
 par 'byuñ ba de yañ ña rgyal lo// gañ yañ mtshuñs pa dañ bdag
 ñid mtshuñs par ñe bar dmigs pa'i yoñs su rtog pa'i khyad par

6 phrag dog N : phra dog P. 8 sred N : srid P. 12 kun nas om. NP. 16 cuñ
 zad N : cuñ zad zad P. 24 rnam N : nam P.

'byuñ ba de yañ ña rgyal te/ srid pa'i dbaṅ du byas nas mu bźir
rnam par bźag go//

gañ bdag śin tu dman pa yin pa las 'di dañ bdag mtshuñs so
sñam nas lhag par ña rgyal byed pa de ni lhag pa'i ña rgyal te/
ña rgyal gyi mtshan ñid las śin tu 'das nas 'jug pas lhag pa'i
ña rgyal lo//

gañ khyad par du 'phags pa las kyañ/ bdag khyad par can du
rnam par brtags nas kheñs par byed pa de ni ña rgyal las kyañ
ña rgyal te/ ña rgyal las kyañ ña rgyal gyi sgra 'jug pa'i rgyu ni
10 sñar gyi de dag las kyañ sdig pa la 'jug pa ñid du śes pa'i phyir ro//

ñe bar len pa'i phuñ po lña po stoñ pa ñid la gañ bdag go źes
yoñs su rtog pa ni ña'o sñam pa'i ña rgyal te bdag tu ña rgyal
byed ces bya ba'i tha tshig go// bdag tu rnam par rtog pa'i rgyur
gyur pas zag pa dañ beas pa'i phuñ po ni ñe bar len pa'i phuñ
po'o// yañ na ñe bar len pa ste/ ñon moñs pa dag las rab tu
byuñ ba'i phyir ñe bar len pa'i phuñ po ste rtsa dañ phub (N 284^b)
ma'i me źes bya ba bźin no// ñe bar len pa la rag lus pa ñid
kyis kyañ ñe bar len pa'i phuñ po ste rgyal po'i skyes bu bźin
no// ñe bar len pa rnams de dag las byuñ ba ñid kyis kyañ ñe
20 bar len pa'i phuñ po ste (P 295^b) me tog dañ 'bras bu'i śiñ bźin
no// de ni stoñ pa ste ñe bar brten nas brtags pas/ bdag gi rdzas
dañ bral ba ñid kyis ño bo med pa ñid de/ de dag de lta bu'i tshul
la rmoñs pas bdag go źes 'dzin pa ni ña'o sñam pa'i ña rgyal lo//

goñ ma'i khyad par rtogs par bya ba ma thob par de bdag gis
thob bo sñam du gañ la mñon du phyogs nas kheñs par byed pa
de ni mñon pa'i ña rgyal lo// de la goñ ma'i khyad par rtogs par
bya ba ni mi'i chos tha mal pa 'dod pa'i 'dod chags la sogs pa
las śin tu 'das nas gañ rnam par gnas pa ste/ 'di lta ste bsam gtan
dañ/ bsam gtan gyi 'bras bu dañ/ tiñ ñe 'dzin dañ/ tiñ ñe 'dzin
30 gyi 'bras bu la sogs pa śes pa'o//

log pa'i las la źugs pas gañ log pa'i las mi 'dod pa'i 'bras bu
can gyi chos gsod pa la sogs pa'i las byed pa la ña rgyal te/
gañ spro bar byed ciñ 'jug pa'i ña rgyal ni log pa'i ña rgyal źes
brjod do//

13 ces : ciñ NP; rtog : brtag NP. 15 po'o // : po'o / NP. 16 rtsa N : †P.
21 brten : bsten NP. 25 thob bo P : thob po N. 27 tha mal pa P : tha ma la
ba N. 32 gsod P : gsed N. 34 brjod do : brjod de NP.

bya ba thams cad sgrub pa la bdag la nus pa med do// -žes
brtags te bdag la dmigs nas brñas pa ste/ gañ bdag la dam pa
ma yin par yoñs su rtog pa de ni cuñ zad sñam pa'i ña rgyal lo//
ña rgyal bdun bśad zin to//

- (4) ma rig pa'i kun tu sbyor ba gañ že na/ sems las byuñ ba'i
chos gañ dañ ldan pas de log pa'i yid kyis bden pa'i don mi
mthoñ ba dañ/ dños po'i ño bo ñid du sgro "dogs pa de ni ma
rig pa žes brjod do// de la rig pa ni chos kyi ño bo ñid kyi yul la
zag pa med pa'i šes pa'o// de'i mi mthun pa'i phyogs kyi ño bor
10 gnas pa dkon mchog gsum dañ/ bden pa la sogs pa mi šes pa
tsam mo//

(5) lta ba'i kun tu sbyor ba gañ že na/ lta ba gsum po dag la lta
ba'i (N 285*) kun tu sbyor ba žes brjod do// 'di lta ste/ 'jig tshogs
la lta ba dañ/ mthar 'dzin par lta ba dañ/ (P 296^a) log par lta
ba'o//

- de la 'jig tshogs la lta ba ni gzugs dañ/ tshor ba dañ/ 'du šes
dañ/ 'du byed dañ/ rnam par šes pa žes bya ba ñe bar len pa'i
phuñ po lña po la gañ zag la sogs pa'i ño bo ñid med pa la phyin
ci log tu sgro btags te bden pa'i ño bo ñid du žen žiñ rnam
20 pa ñi šur 'jug pa ste/ 'di lta ste/ gzugs bdag yin par lta ba
dañ/ bdag gzugs dañ ldan pa dañ/ gzugs bdag gi yin pa dañ/
gzugs la bdag gnas par lta ba ste/ 'di ltar 'di dag ni gzugs
kyi phuñ po gtsor bzuñ nas 'jig tshogs la lta ba'i cha bži'o//
de bžin du rnam par šes pa'i bar du gtsor bzuñ nas 'jig tshogs
la lta ba'i cha bži bžir 'byuñ bar 'gyur ro// rnam par ñams par
'gyur bas na 'jig pa ste khyad par du 'jig ciñ ñams par 'gyur
žes bya ba'i don to// tsiñ ni bsags pa ste bsags par yod pa dañ/
gnas dañ tshogs pa dañ/ lus dañ/ ñe bar ži bar byed pa rnam la
'jug pa las 'dir kā ya žes bya ba bsags pa la bya ste/ mañ po dañ
30 tshogs pa žes bya ba'i don to// 'jig pa yañ yin la tshogs kyañ
yin pas 'jig tshogs te/ 'jig pa'i bdag ñid can tshogs pa ni 'jig tshogs
žes brjod do// de lta bu la bdag dañ bdag gir 'dzin par žugs pa'i
šes rab ñon moñs pa can ni 'jig tshogs la lta ba žes brjod do//

13 'jig tshogs N : 'jigs P.

23 gtsor bzuñ : gcor gzuñ NP.

25 bžir : bži NP.

26 'jig ciñ : 'jigs ciñ NP.

27 tsiñ : tsi ña P : rtsi ? N.

mtha' gñis su 'dzin pa ni mthar 'dzin pa ste/ 'dzin pa ni mñon
par žen pa'o// 'di lta bu'i mthar lta ba ni mthar 'dzin par lta ba
ste/ 'jig tshogs la lta bas ñe bar len pa'i phuñ po lña la bdag gi ño
bo ñid du yod par sgro btags pa nas bdag ñid du bzuñ ba dañ/ gañ
bdag dañ (N 285^b) 'jig rten rtag go zes bya ba 'am/ gañ bdag dañ
'jig rten chad do zes bya ba (P 296^b) 'am/ de bzin du yod pa dañ
med pa zes bya ba la sogs pa'i mtha' gñis su brtags nas 'jug pa'i
šes rab ñon moñs pa can ni mthar 'dzin pa'i lta ba'o//

- rgyu dañ/ 'bras bu dañ/ bden pa dañ/ dkon mchog gsum dañ/
10 rten ciñ 'brel par byuñ ba la sogs pa la skur pa 'debs śiñ med pa'i
rnam par žugs pa'i šes rab ñon moñs pa can ni log par lta ba
zes bya ste/ de lta bu'i lta ba gsum po dag ni lta ba'i kun tu
sbyor ba zes brjod do//

(6) mchog tu 'dzin pa'i kun tu sbyor ba gañ že na/ mchog tu
'dzin pa rnam pa gñis ni mchog tu 'dzin pa'i kun tu sbyor ba zes
bstan te/ 'di lta ste/ lta ba mchog tu 'dzin pa dañ/ tshul khrims
dañ brtul žugs mchog tu 'dzin pa'o//

- de la dman pa la dam par 'dzin pa'i lta ba ni mchog tu 'dzin
pa'o// dman pa de gañ yin že na/ zag pa dañ beas pa'i dños po
20 thams cad de/ 'phags pas spañs pa'i phyir ro// de la mchog tu
'dzin pa ni gžan de la yin pa'i don la 'di dag ni dam pa'o zes
de ltar gañ mñon par žen pa ni lta ba mchog tu 'dzin pa'o// zag
pa dañ beas pa'i dños po thams cad la dam pa ñid du mchog
tu 'dzin pas na zag pa dañ beas pa mchog tu 'dzin pa zes brjod
par bya ba yin na ci'i phyir lta ba mchog tu 'dzin pa zes brjod/
de lta ba kho na la mchog ñid du 'dzin pa ni ma yin no že na/
des na 'dir sogs pa'i sgra phyis par lta bar bya ste/ lta ba la sogs
pa rnams la mchog tu 'dzin pa ni lta ba mchog tu 'dzin pa zes
bya'o//

- 30 rgyu ma yin pa la rgyur lta ba dañ/ lam ma yin la lam du lta
ba ni tshul khrims dañ brtul žugs mchog tu 'dzin pa'o// 'dir yañ
sogs pa'i sgra phyis par (N 286^a) blta'o// de lta bas na dman pa'i
tshul khrims dañ brtul žugs tsam la mchog tu 'dzin pa ma yin
(P 297^a) gyi zag pa dañ beas pa'i dños po thams cad la dag pa
dañ/ grol ba dañ/ nes par 'byin pa'i bdag ñid kyi lam gyi ño bo

14 gañ že na : du že na NP. 27 'dir sogs : 'dir bsogs NP.

ñid du 'dzin pa yin no// mchog tu 'dzin pa 'di dag gñis ni mchog
tu 'dzin pa'i kun tu sbyor ba zes brjod do//

(7) bden pa dañ/ dkon mchog gsum la sogs pa la yod pa dañ
med pa'i rnam pa gñis su rab tu žugs pa'i šes rab ñon moñs pa
can gyi kun tu sbyor ba'i bdag ñid ni the tshom ste/ de ni the tshom
gyi kun tu sbyor ba zes bya'o//

(8) phrag dog ni gžan gyi yon tan gyis gduñ ba ste/ chos gañ dañ
ldan na gañ dañ gañ du pha rol la thos pa dañ/ tshul khrims dañ/
gtoñ ba dañ/ gzugs la sogs pa'i yon tan tshogs pa ñe bar dmigs pa
10 de dañ der gañ zag de la nañ du šin tu gduñ ba 'byuñ te/ chos de
ni phrag dog ces bya bar brjod de/ de ni phrag dog gi kun tu
sbyor ba'o//

(9) chos dañ mkhas pa'i bdag ñid la sogs pa sbyin pa dañ rab tu
'gal ba sems kyi kun tu 'dzin pa ni ser sna ste/ de ni ser sna'i
kun tu sbyor ba zes bya'o// kun tu sbyor ba dgu bšad zin to//

28. ñes par 'chiñ ba zes bya ba la ñes par 'chiñ ba ni rnam pa
gsum ste/ 'dod chags kyi ñes par 'chiñ ba dañ/ že sdañ gi ñes
par 'chiñ ba dañ/ gti mug gi ñes par 'chiñ ba'o//

29. 'chiñ ba 'di dag gis khams gsum pa rnams rab tu beñs pas
20 ni 'di dag ni ñes par 'chiñ bas phra rgyas zes bya ba 'dir drug
ni phra rgyas kyi rtsa ba ste/ 'dod chags kyi phra rgyas dañ/ khoñ
khro'i phra rgyas dañ/ ña rgyal gyi phra rgyas dañ/ ma rig pa'i
phra rgyas dañ/ lta ba'i phra rgyas dañ/ the tshom gyi phra rgyas
žes bya ba ste/ phra rgyas drug po 'di (N 286^b) dag las 'dod pa'i
'dod chags dañ/ srid pa'i 'dod chags zes bya bas 'dod chags
rnam pa gñis su dbye bas yañ rnam pa bdun du 'gyur ro// phra
rgyas drug po 'di dag las (P 297^b) yañ lta ba'i phra rgyas la 'jig
tshogs la lta ba la sogs pa rnam pa lña'i dbye bas phra rgyas becur
'gyur te/ phra rgyas becu po 'di dag gi rañ gi ño bo yañ khams
30 kyi dbye ba dañ/ bye brag gi dbye bas dgu becu rtsa brgyad du
'gyur ro//

5 gyi : gyis NP. 20 'di dag ni P : 'di dag na N. 21 dañ / N : da / P. 24 zes :
dañ zes NP.

de la khams ni gsum ste/ 'dod pa'i khams dañ/ gzugs kyi khams
dañ/ gzugs med pa'i khams so//

de la 'dod pa'i khams na gnas ñi su 'di lta ste/ dmyal ba chen
po brgyad la yañ sos dañ/ thig nag dañ/ bsdus 'joms dañ/ ñu 'bod
dañ/ ñu 'bod chen po dañ/ tsha ba dañ/ rab tu tsha ba dañ/ mnar
med pa zes bya ba'o// byol soñ dañ yi dags gñis dañ/ gliñ bži la
dzam bu'i gliñ/ śar gyi lus 'phags dañ/ nub kyi ba lañ spyod dañ/
byañ gi sgra mi sñan zes bya ba'o// 'dod pa na spyod pa'i lha ris
drug ni 'di lta ste/ rgyal chen bži'i ris dañ/ sum cu rtsa gsum dañ/
10 'thab bral dañ/ dga' ldan dañ/ 'phrul dga' dañ/ gžan 'phrul dbañ
byed ces bya ba ni 'dod pa'i khams so//

gzugs kyi khams kyi skye ba'i bsam gtan bži la spyir ni gnas
gžan bcu bdun te/ tshañs ris dañ/ tshañs pa mdun na 'don dañ/
tshañs pa chen po ste bsam gtan dañ por skye ba'i gnas gžan
gsum mo// 'od chuñ dañ/ tshad med 'od dañ/ 'od gsal zes bya
ba ni bsam gtan gñis pa'i skye ba'i gnas gžan gsum mo// dge
chuñ dañ/ tshad med dge dañ/ dge rgyas zes bya ba 'di ni bsam
gtan gsum par skye ba'i gnas gžan gsum mo// sprin med dañ/
bsod nams skyes dañ/ 'bras bu che zes bya ba skye ba'i gnas
20 gžan 'di gsum dañ/ mi che ba dañ/ mi gduñ ba dañ/ (N 287^a)
śin tu mthoñ ba dañ/ gya nom snañ dañ/ 'og min zes bya ba gnas
gtsañ ma'i ris gnas lña dañ brgyad po 'di dag ni bsam gtan bži
pa ste/ 'di dag ni gzugs kyi khams so//

gzugs (P 298^a) med pa'i khams ni gzugs can ma yin pas gnas
med do// de ni skye ba las rnam pa bži ste/ 'di lta ste/ nam mkha'
mtha' yas skye mched dañ/ rnam śes mtha' yas skye mched dañ/
cuñ zad med pa'i skye mched dañ/ 'du śes med 'du śes med min
skye mched ces bya ba ste/ 'di dag ni gzugs med pa'i khams
rnams so// 'di dag ni re žig khams kyi dbye ba'o//

30 bye brag gi dbye ba ni khams gsum po de rnams la re re žiñ lña
lña ste/ sdug bsñal mthoñ bas spañ bar bya ba'i ris dañ/ kun
'byuñ dañ 'gog pa dañ/ lam mthoñ bas spañ bar bya ba dag dañ/
sgom pas spañ bar bya ba zes bya'o// de la sdug bsñal gyi bden
pa ni ñe bar len pa'i phuñ po lña po 'bras bur gyur pa'o// de

1 khams ni P : khams na N. 3 khams na : khams ni NP. 7 dzam bu'i P :
dzam pu'i N. 8 lha ris N : lha rig P. 12 spyir N : sbyir P. 13 mdun : 'dun
NP. 19 che P : cha N. 22 gtsañ P : gciñ N.

dag gi rgyur gyur pa ni kun 'byuñ ba'i bden pa'o// sred pa dañ las yoñs su zad pas sdug bsñal gyi bden pa šin tu ma skyes pa snum dañ sñiñ po yoñs su zad pa'i mar me lta bu'i mya ñan las 'das pa ni 'gog pa'i bden pa'o// de'i thob pa'i thabs 'phags pa'i lam yan lag brgyad pa ni lam gyi bden pa'o//

- de la 'dod pa na spyod pa'i sdug bsñal byi bden pa la mi rtag pa ñid dañ/ sdug bsñal ba ñid dañ/ stoñ pa ñid dañ/ bdag med pa ñid du yid la byed pa na sdug bsñal la chos šes pa'i bzod pa dañ/ chos šes pa žes bya ba skye ste/ de dag gis 'dod pa na spyod
- 10 pa'i ñion moñs pa bcu po 'di rnams rab tu spon ño// gzugs dañ gzugs med pa na spyod pa'i sdug bsñal gyi bden pa yañ de bžin du yid la byas pas sdug bsñal la rjes su šes pa'i (N 287^b) bzod pa dañ/ sdug bsñal la rjes su šes pa skye'o// de dag gis khoñ khro ma gtogs pa'i gzugs na spyod pa'i ñion moñs pa dgu dañ/ gzugs med pa na spyod pa'i ñion moñs pa dgu ste/ de ltar bco brgyad spon ste/ de ltar khams gsum pa'i sdug bsñal gyi bden pa mñion (P 298^b) par rtogs pa chos dañ rjes su šes pa'i bzod pa dañ/ šes pa'i rnam pa'i skad cig ma bžis sdug bsñal mthoñ bas spañ par bya ba'i phra rgyas ñi šu rtsa brgyad rab tu spon ño//
- 20 phra rgyas ñi šu rtsa brgyad po de rnams las 'jig tshogs la lta ba dañ/ mthar 'dzin par lta ba dañ/ tshul khirms dañ brtul žugs mchog tu 'dzin pa ma gtogs par phra rgyas gžan bdun po ni 'dod pa'i khams kyī 'dod pa na spyod pa'i kun 'byuñ gi bden pa la rgyu ñid dañ/ kun tu 'byuñ ba ñid dañ/ rab tu skye ba ñid dañ/ rkyen ñid ces bya bar yid la byed pa na de ltar kun 'byuñ ba chos šes pa'i bzod pa dañ/ chos šes pa skyes te/ de dag gis spon ño// de dag ñid las khoñ khro bor ba khams gñis po gzugs dañ gzugs med pa na spyod pa'i phra rgyas bcu gñis kun 'byuñ ba'i bden pa mthoñ ba kun 'byuñ la rjes su šes pa'i bzod pa dañ/
- 30 šes pa dag gis rab tu spon ste/ de ltar phra rgyas bcu dgu ni kun 'byuñ mthoñ bas spon ño//

de bžin du 'dod pa na spyod pa'i sdug bsñal 'gog pa'i bden pa'i 'gog pa dañ/ ži ba dañ/ gya nom pa dañ/ ñes par 'byuñ ba'i rnam pa bži yid la byed pas kun 'byuñ la bstan pa'i phra rgyas bdun po de dag 'gog pa la chos šes pa'i bzod pa dañ/ 'gog pa la chos

6 de la P : de dag N. 14 ñion moñs pa N : ñion moñs P. 32 spyod pa'i : spyod pa ni NP.

śes pa dag gis rab spoñ ño// 'gog pa la rjes su śes pa'i bzod pa
 dañ/ śes pa dag gis gzugs dañ gzugs med pa na spyod pa'i phra
 rgyas bcu gñis rab tu spoñ ste/ de ltar na phra rgyas bcu dgu ni
 khams gsum pa'i (N 288^a) sdug bsñal 'gog pa'i bden pa mthoñ
 bas rab tu spoñ ño//

de bžin du 'dod pa na spyod pa'i sdug bsñal 'gog par 'gro ba'i
 lam gyi bden pa la lam dañ/ rigs pa dañ/ sgrub pa dañ/ ñes par
 'phra 'byin pa'i rnam pa bži yid la byed pas lam la chos śes pa'i
 bzod pa dañ (P 299^a)/ chos śes pa dag gis sñar bstan pa'i bdun
 10 po la tshul khrims dañ brtul žugs mchog tu 'dzin pa sña ma la
 med pa bsnan pa'i brgyad ni lam gyi bden pa mthoñ bas spoñ
 ño// lam la rjes su śes pa'i bzod pa dañ rjes su śes pa dag gis ni
 gzugs dañ gzugs med pa na spyod pa'i phra rgyas bcu bži lam
 gyi bden pa mthoñ bas rab tu spoñ bar byed de/ de ltar na phra
 rgyas ñi šu rtša gñis ni lam mthoñ bas spoñ bar bya'o//

sdug bsñal la sogs pa'i bden pa bsgoms pas ji ltar mthoñ ba'i
 rjes la spañ bar bya ba gañ yin pa de ni sgom pas spañ bar bya
 ba'o// de la 'dod chags dañ/ khoñ khro ba dañ/ ña rgyal dañ/
 ma rig pa rnams ni 'dod pa'i khams gyi sgom pas spañ bar bya
 20 ba'o// khoñ khro ma gtogs pa rnams ni gzugs dañ gzugs med pa'i
 khams na sgom pas spañ bar bya ba ste/ kun sdoms na phra
 rgyas dgu bcu rtša brgyad do// de rnams las 'dod pa na spyod
 pa ni sum cu rtša drug go// gzugs na spyod pa ni sum rtša gcig
 go// gzugs med pa na spyod pa yañ sum cu rtša gcig go// de dag
 las mthoñ bas spañ bar bya ba ni brgyad cu rtša brgyad do//

'dir ji skad bśad pa'i phra rgyas spoñ ba'i ye śes dañ ldan pas
 'phags pa'i gañ zag brgyad du 'gyur ro// ji ltar byas nas śes/ de
 brjod par bya ste

|go rim bžin du 'jug pa la|| mthoñ lam skad cig bcu drug gis|
 30 |gañ žig spañs pa'i 'bras du de|| rgyun (N 288^b) du žugs pa žes
 brjod do|

|'dod na chags sdañ ña rgyal rmoñs|| goñ ma'i sa brgyad so so la|
 |že sdañ ma gtogs sgom spañ bya|| bsdus nas che sogs rnams
 gsum la|

1 la : las NP. 7 rigs : rig NP. 8 pas : pa NP. 13 phra rgyas P : phras
 rgyas N. 23 gcig go : gcig NP.

- |chen po'i che sogs bye brag gis|| rnam pa yañ ni gsum du 'dod|
 |ñon moñs pa ni rnam dgu la|| gñen po'i phyogs ni bzlog pas so|
 |'dod pa'i rnam pa drug pa dañ|| dgu pa dag ni zad pa las|
 |lan cig phyir ni 'oñ ba dañ|| phyir mi 'oñ ba'i (P 299^b) gañ
 zag 'gyur|
- |dgra bcom srid rtse'i mtha' zad pas|| lam la gnas pa bži po dag|
 |de la sbyor bar žugs pa'i phyir|| de dag žugs pa žes brjod do|
- |dgra bcom mi slob slob pa ni|| zad phyir slob pas gžan bdun no|
 |skyes bu gañ zag brgyad po 'di|| dge 'dun žes ni bya bar brjod|
- 10 |bdud rnams kun gyis mi phyed pas|| 'di ltar dge 'dun žes brjod do|
 |mi phyed dad pas rig par ni|| sañs rgyas bden par rtogs phyir spañ|

gnas pa dañ rjes su mthun pa'i dños po ji ltar 'byuñ ba'i dmigs
 pa la rab tu sbyor ba dañ/ rjes su sbyor bar phra rgyas žes bya ba
 'am/ phra ba 'am bdag gi rgyud kyi rjes su 'brel pas phra rgyas
 so// phra rgyas bśad žin to//

- 'byuñ ba'i rim pa ni yañ 'di dag las dños po ji ltar gnas pa
 gžan du ma rtogs pa dañ/ mi bden pa'i ño bor sgro 'dogs pas thog
 mar ni ma rig pa'o// de la ni yañ dag pa dañ yañ dag pa ma yin pa'i
 phyogs gñis thos nas 'di bden nam mi bden žes the tshom 'byuñ
 20 ño// de nas ni mi bden pa'i phyogs la goms pas bden pa'i dños por
 yod pa ñid du sgro btags te/ phyin ci log tu lta ba ni log par žugs
 pa'i lta ba ste/ gañ log pa ñid du ñes par byed pa de lta bu'i
 bdag ñid can ni log par lta ba žes bya bar gzuñ gi rgyu dañ 'bras
 bu la skur pa 'debs pa'i bdag ñid can ni ma yin no// (N 289^a) log
 par lta ba de las ni 'jig tshogs la lta ba 'byuñ ste/ des ni ñe bar
 len pa'i phuñ po la bdag gi ño bo ñid du sgro btags nas mñon
 par žen to// de las ni mthar 'dzin par lta ba 'byuñ ste/ de la rtag
 pa dañ chad pa'i mthar rtog pa ñid kyis so// mthar 'dzin par lta
 ba las ni tshul khirms dañ brtul žugs mchog tu 'dzin pa'i lta ba
 30 ste/ de ltar mthar bzuñ ba gañ yin pa de ñid kyis dag pa dañ grol
 bar rtogs pas so// tshul khirms dañ brtul žugs (P 300^a) mchog tu
 'dzin pa las lta ba mchog tu 'dzin pa ste/ gañ gis dag par 'dzin pa
 de ñid la dam pa 'dzin pas so// de las ni 'dod chags te/ rañ gi lta

7 de la N : da la P. 18 de la P : de las N. 20 goms : gom NP. 25 des N : dis P.
 27 la : las NP. 28 rtog P : rtag N.

ba la'o// de las ni lta ba la ña rgyal lo// gžan gyi lta ba la ni že
sdañ ste/ go rim ni de ltar ro//

de re re yañ rgyu gsum gsum gyis 'byuñ ste/ phra rgyas spañs par
ma 'gyur ba dañ/ tshul bžin ma yin pa yid la byed par gyur pa
dañ/ yul ñe bar gnas par gyur pa ste/ rgyu dañ/ yul dañ/ sbyor
ba'i stobs te 'di dag las 'byuñ ño//

30. ñe ba'i ñon moñs pa'i dbaṇ du byas nas brjod pa/ de la phra
rgyas drug tu brjod pa de dag ñid lus dañ ñag dañ yid kyi rgyud
ñon moñs par byed pas 'di dag la ñon moñs pa zes bya'o// de la
10 re žig ñon moñs pa can gañ yin pa de dag ni ñe ba'i ñon moñs
pa yañ yin no// gžan gañ sems las byuñ ba'i chos ñon moñs pa can
'du byed kyi phuñ pos bsdu pa ni ñe ba'i ñon moñs pa ñid de/
de dag gis sems ñe bar ñon moñs par byed pa'i phyir ro// de dag
kyañ gañ že na/ sgyu dañ rgyags pa dañ/ rnam par 'tshe ba dañ/
'tshig pa dañ/ 'khon du 'dzin pa dañ/ gyo la sogs pa rnam pa du
ma *chos mñon pa* las 'byuñ ño//

(1) de la sgyu ni gžan bsłu ba ste/ ji (N 289^b) ltar sgyu ni rañ gi
ño bo sbas nas brdzun pa'i rnam pa'i bdag ñid du žugs te 'jig rten
bsłu bar byed pa de bžin du sems las byuñ ba'i chos gañ dañ
20 ldan pas rañ la ji ltar gnas pa'i chos sbas nas mi bden pa'i bdag
ñid du žugs te/ gžan la bsłu ba'i chos de ni sgyu zes brjod do//

(2) rgyags pa'i kheñs pa ste dregs pa'o// gañ gi stobs kyi gžan
la brñas pa dañ bcas pa'i lus dañ sems kyi rgyun 'byuñ ba'o//

(3) khro ba'i rkyen gyis khu tshur dañ thal lcag la sogs pas rab
tu brdeg pa'i rgyu'i chos ni rnam par 'tshe bas na rnam par 'tshe
ba'o//

(4) 'tshig pa ni sdig pa la (P 300^b) rab tu gnas pa'o// chos gañ
dañ ldan pas sdig pa las mi ldog pa ste/ mche ba 'am sen mos
bzuñ ba ltar sdig pa rab tu bzuñ nas gnas pa ni 'tshig pa'o//

30 (5) 'khon du 'dzin pa ni 'khon du 'dzin pa ste/ khros par gyur
par khros pa'i dños po la so sor rtog pa ma yin par mañ bar

1 gžan gyi lta ba la : gžan gyi NP. 6 sbyor ba'i : sbyor pa'i N; 'byuñ ño P :
'byuñ po N. 8 rgyud : rgyur NP. 11 yañ *om*. NP. 14 sgyu : rgyu NP. 21 sgyu :
rgyu NP. 24 khro ba'i : khro pa'i NP; thal lcag : thal lcags NP.

yañ dañ yañ du 'jug pas gañ 'khon du 'dzin pa ni 'khon du 'dzin
pa ste khros pa'i yul sems la mañ du byed ces bya ba'i don to//

(6) gyo ni sems kyi mi dran pa ste/ gyo'i ño bo ni gyo ñid do//
de la gyo zes bya ba ni chos gañ dañ ldan pas sems kyi rgyun
gya gyu ba ste/ ji ltar gnas pa'i tshul dañ tshul ma yin pa mi
ston pa mi dran žiñ mi gsal bar žugs pa ni gyo zes bya'o//

de dag las sgyu dañ/ rgyags pa ni 'dod chags kyi rgyu mthun
pa'i dri ma'o// 'khon du 'dzin pa dañ/ rnam par 'tshe ba ni khoñ
khro'i rgyu mthun pa'o// lta ba mchog tu 'dzin pa'i rgyu mthun
10 pa ni 'tshig pa'o// gyo ni log par lta ba'i rgyu mthun pa'o//

31. kun nas dkris pa ni kun nas dkris pa bcu ste/ rmugs pa dañ/
gñid dañ/ rgod pa dañ/ 'gyod pa dañ/ phrag dog dañ/ ser sna
dañ/ ño tsha med pa dañ/ khrel med pa dañ/ khro ba dañ/
'chab pa'o//

(1) de la rmugs pa ni lus dañ sems mi gsal bas lei ba ñid du gyur
pa'i phyir las su mi ruñ bar sbyor ba de ni rmugs pa'o//

(2) gñid ni gañ rnam par šes pa'i tshogs lña 'jug pa dañ 'gal ba'i
chos yid kyi rnam par šes pa sdud par byed pa'i rgyu de ni gñid
ces brjod do//

20 (3) rgod pa ni lus dañ sems rab tu ma ži ba ñid dañ/ ji ltar rluñ
dañ 'brel pas chu steñ du bskyod na chu klun gi chu'i cha steñ du
'byuñ ba ni rgod pa'o// de bžin du sems las byuñ ba gañ lus dañ
sems ma ži bar 'jug pa'i rgyu mtshan ni rgod pa'o//

(4) 'gyod pa ni ñan par byas pa'i dños po la phyis gduñ žiñ mya
ñan byed pa ste/ (P 301^a) phyi nas gduñ ba las byuñ ba'i yid la
gcags pa ni 'gyod pa'o//

(5-6) phrag dog dañ/ ser sna ni kun tu sbyor bar bśad zin to//

(7) ño tsha med pa ni chos gañ dañ ldan pas bdag gi yon tan
ñams par byed ciñ bdag ñid la bltos nas sdig pa la 'jug pa la mi

6 žugs pa ni P : žugs pa na N. 7 sgyu : rgyu NP. 9 mthun pa'o : 'thun pa'i
'o NP. 12 rgod P : rkañ N; 'gyod P : 'gyiñ N. 15 de la om. NP. 22 de
bžin N : da bžin P.

'dzem pa ste/ ñes pa mi sdom pa'i rgyu rañ bžin gyis smad pa'i
chos gañ yin pa de la ño tsha med pa zes brjod do//

(8) khrel med pa zes bya ba 'di yañ 'dzem pa med pa ñid do//
'on kyañ khyad par ni 'di yin te/ 'di ni gžan la bltos nas ñes pa
rnams la mi 'dzem pa'o//

(9) khro ba ni sems rab tu 'khrug pa'o// de la gnod sems ni sems
kyi yul la kun nas mnar sems pa yin la/ khro ba ni sems can dañ
sams can ma yin pa'i yul la yañ kun nas mnar sems pa tsam mo//
rnam par 'tshe ba ni khros par gyur pas so sor ma brtags par
10 gžan dag la khu tshur dañ thal lcag la sogs pas rab tu rdeg par
byed pa'i rgyu yin no// des na gnod sems (N 290^b) dañ rnam
par 'khrug pa tsam ni khro ba'o//

(10) 'chab pa ni kha na ma tho ba rab tu 'khyud pa ste/ 'phags
pa rnams kyis smad pa ni kha na ma tho ba'o// de rab tu 'khyud
pa ni gžan la rab tu mi ston pa'o// de ni 'chab pa ste/ gañ gis
gañ zag de kha na ma tho bas bdag ñid śin tu sbags śiñ mi gtsañ
bar byed pa'o//

kun nas 'khri śiñ sems la thams cad du dkris nas gnas pas
kun nas dkris pa ste/ dge ba'i phyogs la 'jug pa'i bar chad byed
20 pa ñid do// 'di dag las rmugs pa dañ gñid dañ khrel med pa ni ma
rig pa'i rgyu mthun pa'o// 'gyod pa ni the tshom gyi rgyu mthun
pa'o// ño tsha med pa dañ rgod pa dañ ser sna ni 'dod chags
kyi rgyu mthun pa'o// khro ba dañ phrag dog gi khoñ khros kun
nas bsłañ ba'o// 'chab pa ni 'dod chags dañ ma rig pa'i rgyu
mthun pa ste/ dri ma rnams dañ bcu po 'di dag ni ñe ba'i ñon
moñs pa zes bya'o//

32. zag pa ni 'di (P 301^b) ltar zag pa gsum ste/ 'dod pa'i zag pa
dañ srid pa'i zag pa dañ/ ma rig pa'i zag pa'o// de la ma rig pa
ma gtogs pa 'dod pa spyod pa'i ñon moñs pa gžan kun nas dkris
30 pa bcu dañ bcas pa ni 'dod pa'i zag par rig par bya ste/ rdzas
bži bcu rtsa gcig go// gzugs dañ gzugs med pa na spyod pa'i phra
rgyas ma rig pa ma gtogs pa rdzas lña bcu rtsa gñis ni srid pa'i

3 ñid do N : ñid de P. 9 brtags : btags NP. 18 gnas pas : gnas pa NP. 24 bsłañ
ba'o P : bsład pa'o N. 28 ma rig N : ma rigs P. 29 ma gtogs P : ma gtags N.

zag pa'o// yañ rgyu gañ gis gzugs dañ gzugs med pa na spyod pa'i
 phra rgyas rnams bsdoms nas srid pa'i zag par byas še na/ de
 gñi ga yañ luñ du ma bstan pa dañ/ kha nañ du bltas pa dañ/
 mñam par gžag pa'i sa pa yin pa'i chos mtshuñs pa ñid gsum
 gyis gcig tu byas so// khams gsum pa'i ma rig pa beo lña ni ma
 rig pa'i zag pa'o// rgyu gañ gis logs (N 291^a) śig tu bžag ce na
 'di ltar de ñon moñs pa thams cad kyi rtsa bar gyur pa des na
 zag pa ñid du logs śig tu bžag go//

33. chu bo źes bya ba la/ chu bo ni bži ste/ 'dod pa'i chu bo dañ/
 10 srid pa'i chu bo dañ/ lta ba'i chu bo dañ ma rig pa'i chu bo źes
 bya ba'o// de la lta ba las gžan pa'i 'dod pa'i zag pa ñid ni 'dod
 pa'i chu bo ste rdzas ñi śu rtsa dgu'o// lta ba bor ba'i srid pa'i
 zag pa ñid ni srid pa'i chu bo ste/ rdzas ñi śu rtsa brgyad do//
 khams gsum pa'i lta ba ni lta ba'i chu bo ste/ rdzas sum cu rtsa
 drug go// ma rig pa'i zag pa ñid ni ma rig pa'i chu bo ste rdzas
 beo lña'o//

34. bži po 'di dag ñid sbyor ba bžir rig par bya'o//

35. ñe bar len pa ni ñe bar len pa bži ste/ 'dod pa ñe bar len pa
 dañ/ lta ba ñe bar len pa dañ/ tshul khrims dañ brtul žugs ñe bar
 20 len pa dañ/ bdag tu smra ba ñe bar len pa'o// de la 'dod pa'i sbyor
 ba ma rig pa dañ beas pa ni 'dod pa ñe bar len pa ste rdzas sum
 cu rtsa bži'o// lta ba'i sbyor ba ñid la tshul khrims dañ brtul
 žugs (P 302^a) mchog tu 'dzin pa ma gtogs pa ni lta ba ñe bar len
 pa ste rdzas sum cu'o// tshul khrims dañ brtul žugs ñe bar len pa
 ni rdzas drug go// srid pa'i sbyor ba ñid la ma rig pa bsnan pa ni
 bdag tu smra ba ñe bar len pa ste/ rmugs pa dañ/ rgod pa dañ beas
 pa la rdzas bži beu'o//

- ci'i phyir tshul khrims dañ brtul žugs ñe bar len pa lta ba las
 logs śig tu bžag ce na/ lam gyi dgrar gyur pa dañ/ phyogs gñi
 30 ga bslu bar byed pa'i phyir te/ 'dis khyim pa yañ zas mi za bar
 mtho ris su skye bar 'du śes pas rab tu bslus la/ rab tu byuñ ba
 rnams kyañ 'dod pa'i yul yoñs su spañs pa ñid kyis dag par lta

1 gzugs dañ om. NP. 4 gžag pa'i P : bžag ba'i N. 13 ñid ni : ñid NP. 17 'di
 dag : 'di bdag NP. 22 tshul khrims N : chul khrims P. 32 dag : 'dag NP.

bas (N 291^b) rab tu bslus so// yañ rgyu gañ gis ñe bar len pa'i skabs su ma rig pa bsres nas brjod kyi logs śig tu ni ma yin ze na/ gañ gi phyir srid pa 'dzin pas ñe bar len pa zes bya na/ ma rig pa ni mi gsal ba'i ño bo ñid kyi 'dzin par byed pa ma yin pa'i phyir ro// zag pa dañ chu bo dañ/ sbyor ba dañ/ ñe bar len pa rnams ni bśad zin to//

de la zag pa ni bśad zin to// de la zag pa ni 'khor bar zag pa ñid de/ srid pa'i rtse mo nas mnar med pa'i bar du skye mched drug gi rma nas 'dzag pa'i phyir ram/ rgyud yul rnams la 'dzag par byed
 10 pas zag pa'o// khyer bar byed pas na chu bo ste/ de'i rjes su mthun par byed pa'i phyir de dag gis de dañ ldan par khyer bar 'gyur ro// sdug bsñal sna tshogs la kun tu sbyor ba'i phyir ram/ yañ dañ yañ du rjes su 'brel par 'jug par byed pa'i phyir ram/ yul la sbyor ba'i phyir sbyor ba'o// 'dod pa la sogs pa ñe bar len par byed/ 'dzin par byed pa'i phyir ñe bar len pa'o//

36. mdud pa zes bya ba la mdud pa ni bži ste/ brnab sems lus kyi mdud pa dañ/ gnod sems lus kyi mdud (P 302^b) pa dañ/ tshul khrims dañ brtul žugs mchog tu 'dzin pa lus kyi mdud pa dañ/ 'di bden pa'o zes mñon par žen pa lus kyi mdud pa'o// de
 20 la brnab sems lus kyi mdud pa ni 'dod par gtogs pa'i rnam pa sna tshogs la rgyun mi 'chad par 'jug pa ñid do// de bžin du lhag ma lhag ma rnams la yañ sbyar ro// de la sdug bsñal la sogs pa mthoñ ba dañ/ sgom pas spañ bar bya ba'i ma rig pa 'dod par gtogs pa ni dañ po'o// khoñ khro ba lña ni gñis pa'o// tshul khrims dañ brtul žugs mchog tu 'dzin pa drug ni gsum pa'o// lta ba mchog tu 'dzin pa bcu gñis ni bži pa'o//

37. sgrib (N 292^a) pa zes bya ba la sgrib pa lña ste/ 'dod pa la 'dun pa dañ/ gnod sems dañ/ rmugs pa dañ gñid dañ/ rgod pa dañ/ 'gyod pa dañ/ the tshom mo// sgrib pa ni 'dod par gtogs pa ñid
 30 kyis śin tu mi dge ba ñid kyi phyir dge ba'i phyogs la sgrib pas sgrib pa'o//

38. śes pa ni śes pa bcu ste/ chos śes pa dañ/ rjes su śes pa dañ/ gžan gyi sems śes pa dañ/ kun rdzob śes pa dañ/ sdug bsñal śes

1 rgyu gañ gis N : rgyu gañ gañ gis P. 2 bsres N : bsred P. 7 to P : te N.
 16 brnab N : brnam P. 33 kun rdzob śes pa : kun rdzob pa NP.

pa dañ/ kun 'byuñ ba śes pa dañ/ 'gog pa śes pa dañ/ lam śes
pa dañ/ zad pa śes pa dañ/ mi skye ba śes pa'o//

(1) chos śes pa gañ že na/ 'dod pa dañ ldan pa'i 'du byed rnams
la gañ dmigs pa'i zag pa med pa'i śes pa dañ/ 'dod pa dañ ldan
pa'i 'du byed rnams kyi rgyu la gañ dmigs pa'i zag pa med pa'i
śes pa dañ/ 'dod pa dañ ldan pa'i 'du byed rnams kyi 'gog pa la
gañ dmigs pa'i zag pa med pa'i śes pa dañ/ 'dod pa dañ ldan
pa'i 'du byed spoñ bar byed pa'i lam la gañ dmigs pa'i zag med
pa'i śes pa'o// yañ chos śes pa dañ chos śes pa'i sa śes pa'i zag
10 pa med pa'i śes pa gañ yin pa de ni chos śes pa'o//

(2) rjes su śes pa gañ že na/ gzugs dañ gzugs (P 303^a) med pa dañ
ldan pa'i 'du byed rnams la gañ dmigs pa'i zag pa med pa'i śes
pa dañ/ gzugs dañ gzugs med pa dañ ldan pa'i 'du byed rnams
kyi rgyu la gañ dmigs pa'i zag pa med pa'i śes pa dañ/ gzugs dañ
gzugs med pa dañ ldan pa'i 'du byed rnams kyi 'gog pa la gañ
dmigs pa'i zag pa med pa'i śes pa dañ/ gzugs dañ gzugs med pa
dañ ldan pa'i 'du byed spoñ bar byed pa'i lam la gañ dmigs pa'i
zag pa med pa'i śes pa gañ yin pa'o// yañ rjes su śes pa dañ
rjes su śes pa'i sa śes pa'i zag pa (N 292^b) med pa'i śes pa gañ
20 yin pa de ni rjes su śes pa zes brjod do//

(3) gžan gyi sems śes pa gañ že na/ śes pa gañ bsgoms pa'i 'bras
bu bsgoms pas rtogs pa 'thob la ma bral ba'i śes pa gañ gis 'dod
pa na spyod pa dañ/ gzugs na spyod pa'i gžan gyi sems las byuñ
ba'i chos la gtad de mñam par gžag pas mñon sum du śes pa dañ/
gžan yañ zag pa med pa'i sems dañ sems las byuñ ba śes pa'i
chos śes pa la pha rol gyi sems śes pa zes brjod do//

(4) kun rdzob śes pa gañ že na/ zag pa dañ bcas pa'i śes rab bo//

(5) sdug bsñal śes pa gañ že na/ ñe bar len pa'i phuñ po lña po
rnams la mi rtag pa ñid dañ/ sdug bsñal ba ñid dañ/ stoñ pa ñid
30 dañ/ bdag med pa ñid du yid la byed pa'i zag pa med pa'i śes
pa gañ yin pa de ni 'di ltar sdug bsñal śes pa zes brjod do//

9 śes pa'i sa *om.* P. 12 med pa'i N : med pa P. 25 byuñ ba *om.* NP. 26 gyi :
gyis NP. 28 lña po *om.* NP.

(6) kun 'byuñ ba śes pa gañ že na/ zag pa dañ bcas pa'i rgyu la rgyu ñid dañ/ kun 'byuñ ba ñid dañ/ rab tu skye ba ñid dañ/ rkyen ñid du yid la byed pa'i zag pa med pa'i śes pa gañ yin pa de ni kun 'byuñ ba śes pa źes brjod do//

(7) 'gog pa śes pa gañ že na/ 'gog pa la 'gog pa ñid dañ/ ʒi ba ñid dañ/ gya nom pa ñid dañ/ nes par 'byuñ ba ñid du yid la byed pa'i zag pa med pa'i śes pa gañ yin pa de (P 303^b) ni 'gog pa śes pa źes brjod do//

(8) lam śes pa gañ že na/ lam la lam ñid dañ/ rigs pa ñid dañ/
10 sgrub pa ñid dañ/ nes par 'byin pa ñid du yid la byed pa'i zag pa med pa'i śes pa gañ yin pa de ni lam śes pa źes brjod do//

(9) zad pa śes pa gañ že na/ bdag gis sdug bsñal ni yoñs su śes so// kun 'byuñ ba ni spañs so// 'gog pa ni mñon du byas so lam ni bsgoms so// źes rab tu śes pa la ñe bar brten pa'i śes pa dañ/ mthoñ ba dañ/ rig pa dañ/ blo dañ/ rtogs pa dañ/ śes rab dañ/ (N 293^a) snañ ba dañ/ mñon par rtogs pa gañ yin pa de ni zad pa śes pa źes brjod do//

(10) mi skye ba śes pa gañ že na/ bdag gis sdug bsñal yoñs su śes te yañ yoñs su śes par byar med do źes bya ba dañ/ kun
20 'byuñ ba rab tu spañs te yañ spañ bar byar med do źes bya ba dañ/ 'gog pa mñon du byas te yañ mñon du byar med do źes bya ba dañ/ lam bsgoms te yañ bsgom par byar med do źes bya bar śes pa la brten pa'i śes pa dañ/ mthoñ ba dañ/ rig pa dañ/ blo dañ/ rtogs pa dañ/ śes rab dañ/ snañ ba dañ/ mñon par rtogs pa gañ yin pa de ni mi skye ba śes pa źes brjod do//

39. bzod pa gañ že na/ mñon par rtogs pa'i bzod pa brgyad do// sdug bsñal la chos śes pa'i bzod pa dañ/ sdug bsñal la rjes su śes pa'i bzod pa dañ/ kun 'byuñ la chos śes pa'i bzod pa dañ/ kun 'byuñ la rjes su śes pa'i bzod pa dañ/ 'gog pa la chos śes

1 zag pa : zag NP. 3 zag : gañ zag NP. 9 rigs : rig NP. 12 bdag gis : bdag gi NP. 14 bsgoms // P : sgoms N. 16 rtogs : rtog NP. 22 med do P : med do N. 24 mñon par rtogs : mñon par rtog NP. 25 mi skye : skye NP. 26 rtogs : rtog NP.

pa'i bzod pa dañ/ 'gog pa la rjes su śes pa'i bzod pa dañ/ lam
 la chos śes pa'i bzod pa dañ/ lam la rjes su śes pa'i bzod pa'o//
 mtshuñs par ldan pa rnams bśad zin to//

2. *cittaviprayukta*—

1. sems dañ ldan pa ma yin pa bśad par bya ste/ de la thob pa
 gañ že na/ rñed pa dañ ldan pa gñis te/ ma thob pa dañ/ rnam
 par (P 304^a) ñams pa la so sor rñed pa dañ/ thob nas kun tu
 ldan pa'o//

de yañ rnam pa gsum du 'gyur te/ grib ma ltar rjes su 'brañ ba
 10 dañ/ khyu mchog ltar rjes su 'brañ ba dañ/ be'u ltar rjes su 'brañ
 ba'o// de la dañ po ni 'di lta ste luñ du ma bstan pa'i lta bu'o//
 gñis pa ni 'di lta ste goñ ma nas śi 'phos nas 'dod pa'i kham su
 sbye ba'i ñiñ mtshams sbyor ba'i dus kyi dge (N 293^b) ba dañ
 mi dge ba'i las kyi lta bu'o// gsum pa ni 'di lta ste lhan cig skyes
 pa ma yin pa thos pa dañ/ bsam pa dañ/ bsgom pa las byuñ ba'i
 lta bu'o//

2. ma thob pa ni de las bzlog pa'o// thob pa dañ ma thob pa
 'di dag ni rañ gi rgyud du gtogs pa rnams dañ/ so sor brtags pa'i
 'gog pa dañ/ so sor brtags pa ma yin pa'i 'gog pa yin no//

20 3. 'du śes med pa'i sñoms par 'jug pa gañ že na/ dge rgyas kyi
 'dod chags dañ bral ba goñ ma'i ma yin pa ñes par 'byuñ ba'i
 'du śes sñon du btañ ba'i yid la byed pas sems dañ sems las
 byuñ ba'i chos 'gog pa gañ yin pa'o//

4. 'gog pa'i sñoms par 'jug pa gañ že na/ ci yañ med pa'i skye
 mched las 'dod chags dañ bral ba gnas pa'i 'du śes sñon du btañ
 ba'i yid la byed pas sems dañ sems las byuñ ba'i chos 'gog pa
 gañ yin pa'o//

5. 'du śes med pa gañ že na/ 'du śes med pa'i sems can lha rnams
 kyi nañ du skyes pa'i sems dañ sems las byuñ ba'i chos rnams
 30 'gog pa gañ yin pa'o//

1 lam : 'gog lam NP. 7 la : las NP. 11 dañ po : dañ por NP; lta bu'o : lta
 ba'o NP. 13 ñiñ : ñid NP. 15 thos : thob NP; bsgom P : bsgoms N. 20 med
 pa'i N : med pa P.

6. srog gi dbaṅ po gaṅ ze na/ khamś gsum pa'i tshe'o//
7. skal ba mñam pa gaṅ ze na/ semś can rnamś mtshuṅś pa'o//
de ni semś can rnamś kyi 'dra ba ste/ semś can rnamś la gcig
tu 'dod pa'i rgyu'o//
8. gnas so sor thob pa gaṅ ze na/ yul so sor thob pa'o//
9. dños po so sor thob pa gaṅ ze na/ phuṅ po so sor thob pa'o//
10. skye mched (P 304^b) so sor thob pa gaṅ ze na/ naṅ daṅ
phyi'i bdag ñid can gyi skye mched so sor rñed pa'o//
11. skye ba gaṅ ze na/ phuṅ po mñon par 'grub pa'o//
- 10 12. rga ba gaṅ ze na/ phuṅ po yoṅś su smin pa'o//
13. gnas pa gaṅ ze na/ skyes pa'i chos rnamś rnam par mi ñams
pa'o//
14. mi rtag pa gaṅ ze na/ 'dus byas skyes pa rnamś rnam par
'jig pa'o//
15. miṅ gi tshogs gaṅ ze na/ miṅ 'dogs pa ñid ni miṅ ño//
(N 294^a)
16. tshig gi tshogs gaṅ ze na/ don dag gi yi ge yoṅś su rdzogs pa'o//
17. yi ge'i tshogs gaṅ ze na/ yi ge rnamś ñid yi ge'i tshogs zes
brjod do//
- 20 18. rkyen ma tshogs pa gaṅ ze na/ rgyu daṅ rkyen ma tshaṅ
ba'o//
19. rkyen tshogs pa gaṅ ze na/ rgyu daṅ rkyen rnamś ma tshaṅś
pa ñid med do//
semś daṅ mi ldan pa rnamś bśad zin to//

V. VIJÑĀNA-SKANDHA

- rnam par śes pa gaṅ ze na/ 'di ltar don yoṅś su 'dzin pa daṅ/
don yoṅś su gcod pa daṅ/ don rnam par śes pa daṅ/ don kun tu
rtogs pa ste/ ji ltar nor bu ñe bar gyur pa'i tshon gyi rnam pa rten
par 'gyur ba de bñin du rnam par śes pa yaṅ yul gyi rnam pa yoṅś
30 su gcod pa ste/ yul ñe ba'i rnam par byuṅ bas yul ñe bar gcod

pa yin gyi/ yul gyi rnam pa tsam ñid ni rnam par śes pa ma yin
te/ yul de yañ rnam par śes pa yin par thal bar 'gyur ba'i phyir
ro// rnam par śes pa las don gyi rnam pa gzan pa yañ ma yin
te/ rnam par śes pa don gyi rnam pa stoñ par thal bar 'gyur ba'i
phyir ro//

de ltar na rnam par śes pa la yod pa'i rnam pas phyi rol gyi don
du rnam par bžag la/ phyi rol gyi don gyi rnam par śes par bžag
ste/ 'di ltar phan tshun bltos nas rnam par śes pa dañ rnam par
śes par bya bar 'grub pa'o//

- 10 yañ rnam par śes pa de dbye na rnam par śes pa'i tshogs drug
ste/ mig gi rnam par śes pa dañ/ rna ba'i rnam par (P 305^a) śes
pa dañ/ sna'i rnam par śes pa dañ/ lce'i rnam par śes pa dañ/
lus kyi rnam par śes pa dañ/ yid kyi rnam par śes pa zes bya'o//
mig gi rnam par śes pa gañ ze na/ mig gi dbaṅ po la brten nas
gzugs so sor rnam par rig pa'o// rna ba'i rnam par śes pa gañ ze
na/ rna ba'i dbaṅ po la brten nas sgra so sor rnam par rig pa'o//
sna'i rnam par śes pa gañ ze na/ (N 294^b) sna'i dbaṅ po la brten
nas dri so sor rnam par rig pa'o// lce'i rnam par śes pa gañ ze
na/ lce'i dbaṅ po la brten nas ro so sor rnam par rig pa'o// lus
20 kyi rnam par śes pa gañ ze na/ lus kyi dbaṅ po la brten nas reg
bya so sor rnam par rig pa'o// yid kyi rnam par śes pa gañ ze
na/ yid kyi dbaṅ po la brten nas chos so sor rnam par rig pa'o//
phuṅ po lña ni bśad zin to//

DVĀDAŚA-ĀYATANA

- skye mched bcu gñis brjod par bya ste/ de la khamś bcu dañ/
skye mched bcu ni bśad zin to// yid kyi skye mched dañ/ chos
kyi skye mched bśad par bya ste/ rnam par śes pa'i tshogs de
dag gi nañ nas rnam par śes pa gañ dañ gañ 'gags ma thag pa de
dañ de ni 'dra ba'i 'bras bu rnam par śes pa phyi ma phyi ma
30 mñon par 'grub pa'i rten gyi ño bor gnas pas yid ces brjod do//
tshor ba'i phuṅ po dañ/ 'du śes kyi phuṅ po dañ/ 'du byed kyi
phuṅ po dañ/ rnam par rig byed ma yin pa dañ/ nam mkha'
dañ/ so sor brtags pa'i 'gog pa dañ/ so sor brtags pa ma yin pa'i
'gog pa bdun po 'di dag ni chos kyi skye mched ces brjod do//

9 pa'o : po NP. 16 la N : lta P. 32 'du byed kyi phuṅ po dañ / om. NP. 34 'gog
pa : 'gog pa dañ / NP.

de la tshor ba la sogs pa gsum dañ/ rnam par rig byed ma yin
pa ni bśad zin to//

'dus ma byas gsum bśad par bya ste/ de la nam mkha' gañ
že na/ gañ gzugs rnams kyi go 'byed ciñ gzugs med pa ni nam
mkha'o// so sor ma brtags pa'i 'gog pa gañ že na/ gañ 'gog pa
la 'bral ba ma yin pa'o// so sor (P 305b) brtags pa'i 'gog pa gañ
že na/ gañ 'gog pa de ni 'bral ba'o// skye mched bcu gñis /bśad
zin to//

AṢṬADAŚA-DHĀTU

mig la sogs pa'i skye mched de dag ñid rten la sogs pa'i bye
brag gis dbye na khams bco brgyad du 'gyur te/ rten drug dañ/
dmigs pa drug dañ/ rnam par śes pa drug gi dbye bas so//

phuñ po dañ skye mched dañ/ khams rnams kyi mdor bsdus
pa ni (N 295*) bśad zin to// rgyas par dbye ba ni *chos mñon pa*
dañ bsres pa las śes par bya'o//

|phuñ po lña yi yañ dag don|| mdor bsdus rab bśad bstan bcos 'di|
|'bad pa med pa'i 'jig rten 'di'i|| don du zla ba'i grags pas byas|

* *

/phuñ po lña pa žes bya ba'i rab tu byed pa
slob dpon zla ba grags pas mdzad pa rdzogs so//

NARAKODDHARASTAVA

BY

CHR. LINDTNER

University of Copenhagen

Among the numerous and varied works transmitted in Sanskrit, Tibetan and Chinese under the name of Nāgārjuna the *bsTod tshogs* section of the Tibetan Tanjur (*bsTan 'gyur*) preserves eighteen hymns ascribed to the celebrated Buddhist *ācārya*.¹ One of these is *dMyal ba nas 'don pa* or *Narakoddharastava*² in fifteen stanzas. In this simple, though occasionally hyperbolic but yet charming expression of repentance and despair, the author invokes the protection of the Buddha from the agonies of *saṃsāra* and hell.

Though the Tibetan colophon assigns the hymn to Nāgārjuna—a fact which *in itself* carries no weight³—there are no external criteria, it seems, to corroborate the authenticity of the hymn.⁴ Nor are there any internal criteria: the style is totally unlike that

¹ Listed in Schlingloff, D. (1955): *Buddhistische Stotras aus ostturkistanischen Sanskrittexten*. Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Inst. für Orientalforschung, Veröffentlichung Nr. 22. Berlin. Note 16.

² Abbreviated NS. — Some MSS, the Derge and Chone editions give °*stotra* for °*stava*, a common vacillation.

³ To mention only one instance, the *Prajñāpāramitāstotra* is transmitted under Nāgārjuna's name, but is in fact by Rāhulabhadra, cf. Lamotte, É. (1970): *Le Traité de la Grande Vertu de Sagesse de Nāgārjuna, Tome III*. Publications de l'Institut Orientaliste de Louvain. Louvain. p. 1374. — Cf. also the quotation, with mention of the name of the hymn and its author, in Buddhapālita's *Mūlamadhyamakavṛtti*, Peking edition, No. 5242, Tsha fol. 275b. — In fact, hardly more than a dozen of the more than one hundred works transmitted under Nāgārjuna's name can be considered indisputably authentic. On this subject vide my *Nāgārjuna – Ægte og Uægte. En analyse og sammenfatning af Nāgārjunas autentiske værker og fragmenter udskilt blandt samtlige på sanskrit, tibetansk og kinesisk under hans navn overleverede skrifter*. Opgave for speciale ved Kbhs Universitet. 1978.

⁴ But there seems to be an allusion to NS 11 in *Bodhicaryāvalārapañjikā* (ed. La Vallée Poussin) p. 104: . . . *satvā mudhā . . . bhramanti ambare kāsipuṣpam iva . . . saṃsāre*.

of those works which must be considered genuine: *Mūlamadhya-makakārikā*, *Ratnāvalī*, *Yuktiṣaṣṭikā*, *Śūnyatāsaptatī*, *Vigrahavyā-vartanī* etc.⁵

Several unedited Sanskrit MSS of NS are available,⁶ a fact which indicates that it has had a certain popularity. None of the MSS mention the name of an author. — Based on the four MSS preserved in Tokyo⁷ and the Tibetan translation—by Tilaka and Ñi ma grags⁸—I hereby publish an *editio princeps* of NS.

SIGLA

- A = No. 205 in Matsunami's *Catalogue* . . . p. 82. — Palaeography shows this MS to be the oldest preserved. It is closer to the Sanskrit text(s) used for the Tibetan translation than any other MS.
- B = No. 164, *ibidem*, pp. 68, 320. — The *variae lectiones* of this MS compared with A and T indicate another tradition. A good MS, like A.
- C = No. 258, *ibidem*, pp. 97, 320. — Carelessly copied: *akṣaras* and *pādas* are missing. Misspellings frequent. Closer to B than to A and T.
- D = No. 276, *ibidem*, pp. 102, 320. — Like C a poor MS. Numerous *voces nihili*. Closer to B and C than to A and T. — From C and D only a *delectus lectionum* are given not to encumber the *apparatus* needlessly.
- N = Tibetan Tripiṭaka, Narthang edition, No. 28, Ka fol. 92b–93b. Copy of The Royal Library, Copenhagen.
- P = Tibetan Tripiṭaka, Peking edition, No. 2028, Ka fol. 97a–97b. Japanese reprint in The Royal Library, Copenhagen.
- T = The Sanskrit text, presumably lost, but now represented by N and P.

⁵ Cf. my work mentioned note 3.

⁶ Vide Bendall, C. (1883): *Catalogue of the Buddhist Sanskrit Manuscripts in the University Library, Cambridge*. Cambridge. p. 138. — See also following note.

⁷ Vide Matsunami, S. (1965): *A Catalogue of the Sanskrit Manuscripts in the Tokyo University Library*. Suzuki Research Foundation. Tokyo. (I wish to thank Dr. Minoru Hara for courteously procuring copies of NS and other Sanskrit MSS kept in Tokyo).

⁸ Cf. Naudou, J. (1968): *Les bouddhistes kaśmīriens au Moyen Age*. Annales du Musée Guimet. Bibliothèque d'Etudes, Tome LXVIII. Paris. p. 186.

//NARAKODDHARA-STAVAḤ//

/dMyal ba nas 'don pa/

1. dāridrapaṅkasamṣārasya mahodadhau/
parijñānaṃ samutpādyā trāhi māṃ he tathāgata//

/'khor ba'i rgya mtsho chen por ni// dbul ba'i 'dam du byin ba la/
/yoṅs su mkhyen pa bskyed nas ni// de bzin gsegs kye bdag la
skyobs/

2. timirāgarapaviṣṭam anāthaduḥkhavedanam/
bandhuvargaṇi parityaktaṃ trāhi māṃ he tathāgata//

/bdag ni rab rib khañ par žugs// mgon med sdug bsñal ñams su
myoñ/
/bdag ni gñen gyi tshogs kyis spañs// de bzin gsegs kye bdag la
skyobs/

3. mātā pitā bhaginy api putradārāsuhṛjjanāḥ/
indrajālā mayā drṣṭās trāhi māṃ he tathāgata//

/pha dañ ma dañ sriñ mo dañ// bu dañ chuñ ma mdza' bses mo/
/mig 'phrul lta bur bdag gis 'khums// de bzin gsegs kye bdag la
skyobs/

1b parijñānaṃ T: pratijñānaṃ A: pratijñātaṃ B // d māṃ A: mā B *semper*.

2a °viṣṭam B: °viṣṭo 'ham AT // b °vedanam: °vedanā A: °veditam B // c °pari-
tyaktaṃ B: °varjito 'ham AT.

3a bhaginy api B: bhagīs (!) caiva A.

THE HYMN "RESCUE FROM HELL"

1. I am plunged into the mire of poverty in the great sea of Samsara. Oh save me, Tathagata, by generating full knowledge!
2. I have entered the dark house, I feel the pain of helplessness and I have been abandoned by my circle of friends. Oh save me, Tathagata!
3. I have regarded my mother, father and sister, my son, my wife and my friends as illusions. Oh . . .

¹ Or: . . ." full knowledge about the great ocean of Samsara", cf. *Yuktiṣaṣṭikā* 6 ed quoted *Caryāgīti* (ed. Kværne) p. 102: *bhavaśyaiva pariññāne nirvāṇam iti kathyate*. (read: *pariññānaṃ bhavaśyaiva* . . . with the full quotation *Ratnakīrtinibandhāvalī* (ed. Thakur) p. 132, confirmed by Candrakīrti's *Yuktiṣaṣṭikāvṛtti*, TP, No. 5265, Ya fol. 9a). — Samsara is frequently compared to an ocean, e.g.: *Mahāyānaviṣṭikā* (ed. Tucci) p. 203: *saṃsārasumahodadheḥ* (Tucci considers this verse spurious, but it is at least quoted in Dharmendra's *Tattvasārasaṃgraha*, TP, No. 4534, Nu fol. 92a as from Nāgārjuna's MV and is also present in the Tibetan and Chinese translations of MV. They all reflect the reading: *saṃsārasya mahodadheḥ*).

² Cf. *Ratnagotravibhāga* (ed. Johnston) p. 65: *anāthaśāla*, *anāthaveśman* and *anāthāvasaṭha*; *Vīradattapariprechā*, quoted *Śikṣāsamuccaya* (ed. Bendall) p. 231: *anāthaśālāvad aparigrhītaḥ* (said of the body); *Kāśikā* on Pāṇ. II.4.24: *anāthasabhā* and *anāthakuṭi* (quoted *ibidem*, n. 3).

³ For *indrajāla*, a common *māyādr̥ṣṭānta*, v. *Prasannapadā* (ed. La Vallée Poussin) p. 295.

4. yan mayā pariṇārthe sukr̥taṃ karma duṣkr̥taṃ/
ekāki tena yasyāmi trāhi māṃ he tathāgata//
/bdag gis 'khor 'dab rnam̐s kyi phyir// las gañ legs dañ ñes byas
pa/
/de yis bdag ni gcig pur gyur// de bzin gsegs kye bdag la skyobs/
5. jīṇakūpe mahāghore 'navagāhanasāgare/
andhabhūto 'smy ahaṃ nātha trāhi māṃ he tathāgata//
/khron rñiñ mi bzad chen po dañ// gtiñ med rgya mtsho dag
rnam̐s su/
/mgon po bdag cag loñ gyur na// de bzin gsegs kye bdag la
skyobs/
6. jīṇā naukā samāruḍhā mahāsāgaralaṅghane/
durlaṅghyaṃ ca mayā dṛṣṭaṃ trāhi māṃ he tathāgata//
/rgya mtsho chen po rgal ba yi// gru ni gog por zugs pa ltar/
/bdag gis kyañ ni rgal dkar 'khums// de bzin gsegs kye bdag la
skyobs/
7. dharmādharmāṃ na vijñātaṃ gamyāgamyāṃ na veditaṃ/
acetanaṃ idaṃ kāṣṭhaṃ trāhi māṃ he tathāgata//
/chos dañ chos min ma 'tshal śiñ// bgrod dañ bgrod min mi rigs
pas/
/'di ni sems med śiñ dañ 'dra// de bzin gsegs kye bdag la
skyobs/

4a yan AT : jan B; bdag gis : bdag 'dir NP.

5a khron : 'khon NP // c 'smy ahaṃ B : vayaṃ AT.

6a jīṇā BT : jaṛājīṇā A.

7a °maṃ : °ma AB // b °yaṃ : °ya AB; bgrod dañ : bgrod dka' NP // c acetanaṃ
idaṃ kāṣṭhaṃ AT : acetano 'smy ahaṃ nātha B.

4. Since it was a misdeed I committed for the benefit of my retinue, I must therefore go on my own (to hell). Oh . . .
5. Oh Protector! I am blind in the terrible old well (or) in the bottomless ocean (of Samsara). Oh . . .
6. I have embarked the old boat in order to cross the great sea, but I have seen that it can hardly be crossed. Oh . . .
7. I have not understood right and wrong or recognized what was suitable and not. This (person) is a senseless log! Oh . . .

⁴ The Tib. interpretation . . . "benefit and misdeed" is unwarranted, cf. *Suhyllekha* 30: "You should not commit *pāpa* even for the benefit of brahmins, monks, gods, guests, sons, queens or your retinue, for there is nobody to share the result of hell" (*khyod kyis bram ze dge sloṅ lha daṅ ni/ mgon daṅ yab yum sras daṅ btsun mo daṅ/ 'khor gyi slad du'aṅ sdig pa mi bgyi ste/dmyal ba'i rnam smin skal nod 'ga' ma mchis*).

⁵ Samsara compared to an old well, cf. *Vimalakīrtinirdeśa* (tr. Lamotte) p. 135, n. 27. — *anavagāhana* as "bottomless" (*gtiñ med*) seems unknown to the dictionaries.

⁶ *jīrṇā naukā* refers to the human body, cf. *Bodhicaryāvalāra* VII. 14ab: *mānuṣyaṇ nāvam āsāḍya tara duḥkhamahānadīm; Prajñādaṇḍa* (ed. Campbell) 120.

⁷ For the common *kāṣṭham acetāṇam*, cf. *Majjhima-Nikāya* (ed. Trenckner) I. 296; *Subhāṣitasamgraha* (ed. Bendall) fol. 36; *Bodhicaryāvalāra* V. 34, 48, 50–53.

8. mātṛghātaṃ pitṛghātaṃ pañcānantaryaṃ me kṛtaṃ/
paśyāmi timiraṃ ghoraṃ trāhi māṃ he tathāgata//
/pha bsad pa dañ ma bsad pa// kho bos mtshams med lña bgyis pa/
/mi bzad rab rib mun par 'khums// de bžin gśegs kye bdag la
skyobs/
9. kṛto mayā stūpabhedaḥ sāṃghikārtho vināśitaḥ/
kṛtā mayā sattvahiṃsā trāhi māṃ he tathāgata//
/bdag gis mehod rten 'jig par bgyis// dge 'dun dkor ni rnam par
blañs/
/bdag gis sems can 'tshe bar bgyis// de bžin gśegs kye bdag la
skyobs/
10. iha loka sukhaṃ nāsti paraloka na veditam/
veṣṭitaṃ karmasūtreṇa trāhi māṃ he tathāgata//
/'jig rten 'di na bde ma mchis// 'jig rten pha rol 'tshal ma gyur/
/las kyi srad bus dkris pas na// de bžin gśegs kye bdag la skyobs/
11. kāśipuṣpaṃ yathākāśe bhramate vāyunāhaṭam/
idrśyaṃ jīvitam hy idaṃ trāhi māṃ he tathāgata//
/de ni gson pa 'di 'dra bas// mkha' la ka śi'i me tog ni/
/rluñ gis btab nas 'phyan pa bžin// de bžin gśegs kye bdag la
skyobs/
12. aṭavi kaṇṭakācchannā bahuvṛkṣanirāśrayam/
panthānaṃ nātra paśyāmi trāhi māṃ he tathāgata//
/'brog dgon dañ ni tsher ma yi// ljon śiñ mañ po rten med pa/
/de na bdag gis lam ma mthoñ// de bžin gśegs kye bdag la skyobs/
-
- 8a mātṛghātaṃ pitṛghātaṃ AT : mātṛghātādikaṃ B // b me AT : ca mayā B //
c timiraṃ ghoraṃ AT : narake ghore B.
- 9a kṛto : kṛtaṃ AB; °bhedaḥ : °bhedaṃ AB // b sāṃghikārtho CD : saṃgha-
kāryaṃ ABT; °taḥ BCD : °tam A // c kṛtā : kṛtaṃ AB.
- 10a nāsti T : nāpi A : °hinaṃ B; bde ma : bde ba NP // b °loke B : °lokaṃ A;
veditaṃ BT : jānitaṃ A.
- 11a yathākāśe ABT : yathākāśi CD; de ni : de yi NP // c hy idaṃ T : tama (!)
A : loka B.
- 12a °kācchannā BCD : °kaś caiva AT // b nirāśrayam AT : samākulā BCD //
c panthānaṃ nātra B : panthā tatra na A; bdag gis : bdag gi NP.

8. I have killed my mother and my father. I have committed the five (crimes of) immediate (retribution). I see the terrible darkness (of hell before me). Oh . . .
9. I have broken down topes and I have destroyed the belongings of the Sangha. I have used violence against living beings. Oh . . .
10. In this world there is no happiness. In the other world none is experienced. I have been bound by the cord of my actions. Oh . . .
11. As the kasi-flower moves to and fro in the air when hit by the wind—just like that is this life! Oh . . .
12. The forest (of Samsara) is covered with thorns. There is no support for its many trees. I see no path here. Oh . . .

⁸ *pañcānantarya*, cf. *Dharmasaṃgraha* LX; Edgerton's *Dictionary*, p. 95.

⁹ *stūpabheda* etc. refers to *mūlāpatti*, cf. *Śikṣāsamuccaya*, p. 59.

¹¹ *kāśīpuṣpa* (*Moringa pterygosperma*, acc. to Monier-Williams, s.v. *kāśa*) cf. *Bodhicaryāvalārapañjikā* (ed. La Vallée Poussin) p. 104: . . . *kāśīpuṣpam* . . .

¹² *aṭavī* etc., cf. *Ratnāvalī* (ed. Tucci) I. 13: . . . *samsārāṭavīṃ ghorām anan-tajanapādapām* ("which has endless human beings as trees"—thus Ajitamitra's commentary). — Tib. *dañ* is strange; and perhaps we should emend: *nirāśrayā* in b. There is no trace of a corruption of the frequent (*saṃsāra*)-*aṭavikānlāra*, see e.g. *Prasannapadā* (ed. La Vallée Poussin) pp. 299, 441, 443; (Tib. 'brog dgon pa).

13. anaparādhāṃ paśuś ca hatāḥ kāṇḍair mṛgā mayā/
 rājānaṃ mā tadāmanyē trāhi māṃ he tathāgata//
 /ñes pa med par phyugs rnams dañ// ri dvags mañ po mdas bsad
 pas/
 /de tshe bdag ni rgyal por rlom// de bžin gšegs kye bdag la skyobs/
14. narake pacyamānasya kaścīt trātā bhaviṣyati/
 gacchāmi kasya śaraṇaṃ ko me trātā bhaviṣyati//
 /sems can dmyal bar 'tshed pa na// skyob pa 'ga' yañ yod ma
 mchis/
 /gañ la skyabs su mchi bar bgyi// bdag la skyob par su žig 'gyur/
15. vaidyānāṃ vaidyarājāṃs tvaṃ sarvavyādhicikitsakaḥ/
 lokanātha bhava trātā trailokye sacarācare//
 /sman pa rnams kyi sman pa'i rgyal// nad rnams thams cad gso
 mdzad pa/
 /khams gsum rgyu dañ mi rgyu ba// skyob byed 'jig rten mgon
 po la/

-
- 13a anaparādhāṃ paśuś ca ? T : anāparādhē vasuś ca A : anāparādhakupitena
 B // b mṛgā mayā B : bahavo mṛgā A et T ? // c rājānaṃ mā ? T : rājāhāma ?
 AB.
- 14c kasya śaraṇaṃ AT : śaraṇaṃ kasya B // d ko me . . . AT : trāhi mā . . . B;
 skyob par : skyab par NP.

13. With my arrows I have killed cattle and deer (though they were) innocent. I imagined I was a king at that time! Oh . . .
14. Shall I have a saviour when I am being boiled in hell? With whom shall I seek refuge? Who will be my saviour?
15. You are the Master of physicians, you can cure all diseases. Protector of the world! Be thou the saviour of the triple world, including animals and plants!

¹⁵ Cf. *Acintyastava* (my edition) 57: *bhiṣagvara*; *Varṇārhaṇastotra* (ed. Shackleton Bailey) II. 33: *bhiṣacchreṣṭha*; *Bodhicaryāvatāra* VII. 24: *varavaidya*.